Ч. 54 (14.597.) Львів, пятниця 12. березня 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіов. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Переможний похід на Мадрид.

Комунікат національного командування повідомляє: На фронті скріпленої мадридської дивізії на відтинку Харами червоні покинули свої становища, залишаючи чимало вбитих і ранених. На відтинку Сіґенци національні війська розбили на прах курінь „червоних львів", чимало старшин попало в полон; національні війська здобули багату добичу. Не зважаючи на завзяту оборону, нац. війська заняли на відтинку Хадрак: Кастілля Бляцка, Вілля Нуева де Архесіля, Хардак Міральріо та Вальгермозо де Ляс Монхас; вони затрималися перед Торією. 400 червоних полягло.

Кеіпо де Ляно заперечив вістки з джерел червоних, немовби національні війська спинили наступ. Тимчасом лише рано стримали були їх сніги, зате пополудні пішли вони до дальшого наступу і, не зважаючи на непогоду,

посунулися вперед на 28 кільометрів на фронті широкому на 21 кільометрів.

Під Тахуною червоні висадили у воздух міну, але в тій околиці не було національних військ, лише 3 червоні міжнародні сотні; вибух міни здесяткував їх. На відтинку Бріндеди нац. війська заскочили червоний курінь і взяли 100 полонених та багату воєнну добичу. Тепер нац. війська дійшли до Торії (20 км. від Ґвадаляхари). Кольона полк. Марзо заняла Хадрак Геральріо та Віллерґермозо, де найшли 400 поляглих червоних та багатий воєнний матеріял.

Комітет оборони Мадриду згадує лише про перестрілку коло Бардо та про нац. наступи і червоні протинаступи на Ґвадаляхарському відтинку. Авас подає, що червоні протинаступами трошки поправили своє положення; національні війська перейшли до нових завзятих наступів, що тривали до вечора.

НА ІНШИХ ФРОНТАХ.

Кеіпо де Ляно повідомив через радіо, що на південному фронті нац. війська не зважаючи на непогоду заняли місцевости Вілля Нуева дель Дук і Позоблянко. — Комунікат національного командування додає, що на відтинку Пандо астурійського фронту нац. війська заняли важні становища.

Французькі кораблі пачкують зброю.

Кордовська радіостація повідомляє, що національний кружляк „Альміранте Сервера" переловив у Біскайському заливі 4 рибацькі судна зі зброєю, що її перевантажено на них на повному морі з французького корабля. 4 судна впроваджено до Сан Себастіяну, де їх вивантажують.

НАЦІОНАЛЬНА ФЛЬОТА НЕ ЗАТОПИЛА КОРАБЛЯ „МАР КАНТАБРІКО", ЛИШЕ ПЕРЕЛОВИЛА ЙОГО.

Генерал Ляльоно інформує, що „Мар Кантабріко" не затонув. Кружляк „Канаріяс" приловив його до пристані Ферроль (якою володіють національні війська), де з нього вивантажують зброю та муніцію.

НА МОРІ НЕСПОКІЙНО.

Якийсь еспанський літак збомбардував учора на Середземному Морі французький корабель „Джебель Антар"; припускають, що був це національний літак і що його залога уважала, що має перед собою корабель еспанської червоної фльоти. „Джебель Антар" незначно ушкоджений вернувся до Марсею.

Якийсь національний корабель вистрілив 60 разів до еспанського транспортового корабля „Конде де Зуберія", що плив з Анґлії до Більбао; одно стрільно впало на чердак, але не зробило шкоди. „Конде де Зуберія" причалив до Бресту.

Всі визначні республиканці повтікали з червоної Еспанії.

У сараґоському щоденнику „Геральдо де Араґон" появився спис 57-ох визначних політичних діячів, що ввели в Еспанії республику та творили „людовий фронт". Тепер вони всі за кордоном: одні повтікали, інші на початку революції виїхали за кордон з ріжними місіями, а покінчивши їх, не вернулися. Вони живуть здебільша у Франції.

У Більбао засудили на смерть одного з найбільших сучасних еспанських малярів Гната Зульоаґу. У цілій Еспанії сильне обурення.

Мадярський премієр опрокидує поголоску про фашистівський переворот

І НАКЛЕПИ НА НІМЕЦЬКОГО ПОСЛА.

Мадярський премієр Дарані здементував у парляменті поголоски про плян фашистівського перевороту; ніякої небезпеки нема.

Премієр рішуче запротестував проти кол, що розсівають ті чутки та проти замітів проти „посла одної заприязненої держави" (йшло про німецького посла), якому закидували участь в інспіруванні перевороту.

Перед великою комуністичною офензивою на Польщу.

З Москви повідомляють, що Комінтерн ухвалив повести в цьому році особливо сильну пропаґандивну кампанію в Польщі, щоби довести до утворення „фронту людового". З польської компартії Комінтерн невдоволений і закидає їй слабу активність та невміння наладнати співпрацю з соціялістичними елементами. Дня 1. січня ц. р. ухвалив виконавчий комітет Комінтерну асиґнувати 250.000 долярів на пропаґандивний фонд, а польській компартії наказав посилити нелеґальну акцію, та навязати близьку співпрацю з лівими елементами та їхньою пресою. Польська компартія може в разі потреби помагати тій пресі грішми. Друге завдання польської компартії це поширити протидержавну акцію в промислі.

Дотеперішні успіхи й невдачі акції полк. А. Коца.

Львів, 11. березня 1937.

Після першого великого розголосу акції полк. А. Коца — прийшло повне затишшя. Перший етап уже позаду: цим етапом були відгуки всієї польської та непольської преси декляративного характеру та перші орґанізаційні ходи нового табору. До формальних найважніших подробиць належали „хрестини" того табору: з нагоди зїзду міст у Варшаві полк. Коц виголосив був знову ширшу промову та назвав свою орґанізацію „Табором Національного Обєднання" („Обуз Зедночення Народовеґо", ОЗН). В орґанізаційній ділянці — розпочалась реєстрація орґанізацій, що зголошували своє приступлення до ОЗН.

І ось, саме тут кидаються в очі два маркантні факти, які мабуть матимуть рішальний вплив на характер і вигляд тієї орґанізації, чи може навіть на її долю. Один факт — для акції полк. Коца дуже **позитивний** — це безперечна консолідація санаційного табору, себто колишнього ББ, який вже під кінець свого істнування уявляв собою не тільки з формального боку мозаїку гуртів і персонажів, але й по суті — безупинні суперечки ріжних світоглядів та інтересів. Деклярація полк. А. Коца немов автоматично поклала край тій явній і підїздовій війні груп, осіб і котерій, які ніби одностайно признавалися до „ідеольоґії маршала", кожний інакше її розуміючи. Пригадаймо нпр. такі явища, як неперебірчива боротьба між „Словом" б. посла ББ Мацкевича і „Курієром Віленьским" б. посла ББ Окуліча, на терені Вильна, або між двома передовими проурядовими щоденниками Варшави —„Ґазетою Польскою" і „Курієром Поранним". Адже доходило навіть до судових процесів за обраву чести, з втягуванням туди навіть чільних урядуючих осіб, як нпр. шлеського воєводи д-ра Гражинського, який неначеб то є лідером т. зв. ґрупи „направячи" (колишній „Звйонзек Направи Ржечипосполітей").

Все це сьогодні затихло. Характеристичне нпр. є становище „Часу", недавно ще дуже опозиційного органу ображених та відштовхуваних консерватистів, який наче за кивком чародійної палочки змінив тон, витає консолідацію і приступає до неї. (Одна група консерватистів із Гуттен-Чапським і П. Дунін-Борковським ніби через те відломилась.) Замовкли професійні сплеткарі про ріжні „пляни" полк. Славека: короткий комунікат про авдієнції полк. Славека у марш. Сьміґлого Ридза та заяву признання для нової політичної акції — ліквідує всі розмови про якийсь фермент на тому відтинку фронту. Те саме читаємо про згаданих „направячи": мови нема, щоб хтось з їхнього гурта протиставився акції полк. Коца. Ліста орґанізацій, що позголошувались до ОЗН — є довга, дуже довга. Але на цій лісті нема, здається, нікого, хто вже колись не належав до ББ: і тут зачинається другий бік медалі.

Виступ полк. А. Коца мав без сумніву на меті: не додати до істнуючих польських політичних партій ще одну, тільки змінити всю істнуючу партійно-політичну структуру Польщі. Тільки такою метою можна пояснити поклик до „всіх

людей доброї волі" та осуд „китайських мурів", що неслушно ділять польське громадянство. Тільки бажанням не дразнити опозиційних партій і прихилити собі їхніх чи-то провідників чи низових діячів можна вияснити такий примирний підхід автора декларації, який казав тільки те, під чим кожний польський патріот міг підписатися. Поклик під тією адресою пролунав у порожні, простягнена рука повисла у воздусі. Коли уважно читати опозиційну пресу, то можна зміркувати, що її нехіть це не тільки вкорінена привичка, але що завинив тут дещо саме той безбарвний тон декларації полк. Коца, той повний брак конкретних програмових напрямних. Проголошення національного солідаризму, антикомунізму, господарської війни з жидами та одночасно натяк на режім сліпого військового послуху у новій організації, — цього було, видно, замало, щоб захитати опозиційний світогляд та ослабити опозиційний настрій всіх опозиційних груп, від ендеції через людовців і т. зв. „Фронт Морж" до пепесів. Нині виявляється, що саме таке делікатне формулування тез декларації полк. Коца було помилкою: бо всі ті, що зголосились до ОЗН, булиб усе одно зголосилися, зате ті, що не зголосилися не найшли в ідеольогічній плятформі нової організації площини, в якій можна сваритись і добалакуватись, взагалі — дискутувати.

Аж ось склалась подія дуже знаменна і для ОЗН безумовно прикра: три дні тому відбувся конгрес т. зв. ЗЗЗ („Зєдночене Звйонзкув Заводових"), на ділі санаційної робітничої партії, що повстала з розламу ППС та професійних спілок, що стояли були під впливами ППС; на тому то конгресі 287 голосами проти 5 (!) відкинено внесок, щоб ЗЗЗ приступив до ОЗН. Неґативне становище тієї організації не булоб для акції полк. А. Коца таке болюче, колиб не згадане відношення голосів, колиб не те, що найпалкіше проти приєднання до ОЗН промовляв перший прем'єр відродженої Польщі, міністр післятравневих часів і приятель пок. марш. Пілсудського Єнджей Морачевський ,і колиб не те, що ЗЗЗ — це ті робітники, на яких якраз і могла рахувати нова політична організація. Отже коли й у санаційному таборі прийшло в наслідку декларації полк. А. Коца до консолідації, то з утратою одної з найважніших клітин, робітничого відтинку, репрезентованого досі в санації групою Морачевського-Шуріґа-Капусцінського. Очевидно, що через опозицію супроти акції полк. А. Коца ЗЗЗ немов автоматично наблизився до ППС, проголошуючи плятформу боротьби кляс і народнього демократизму, — а до специфічної пікантерії належить вже подробиця, що п. Морачевський і тов. для підкреслення свого соціялістичного обличчя, вислав телеграму з привітом мадридським синдикалістам!..

В той спосіб дотеперішній біляне акції полк. Коца має свої плюси і свої мінуси. Очевидно, до плюсів годі зарахувати „акцес" такої могутньої організації, як анонімова „Згода польсько-українська", яка — видно, складається з самих поляків, коли вважає за можливе належати до організації, що називається „Польське Національне Обєднання". Приглядаючись з боку, не можна позбутись враження, що до ОЗН приступили всі, хто тільки якнебудь залежний від уряду й державного апарату, та що залишились покищо осторонь всі, хто є або почуває себе незалежним.

Очевидно, покищо минула тільки перша стадія організування ОЗН. Ось нпр. у „Ґазеті Польскій" п. Медзінський почав друкувати цикль статтей п. н. „Що відкидаємо і куди йдемо" (досі проаналізував лише тезу антикомунізму та національного солідаризму). Не відомо, чи подрібне зясовування неясної плятформи і цілей ОЗН не спричинить якихось поважніших пересунень у польському політичному житті. Про це ще сьогодні трудно казати. Зате безумовно і само заснування ОЗН і згадані його безпосередні відгуки заактуалізували ріжні питання державного устрою та системи Польщі. І коли ОЗН досі на них відповіди не дає, то добре бодай, що дав товчок знову голосно про них говорити.

Як чехи ставляться до сербів і хорватів?

Прага, березень 1937.

Деякі політичні кола Чехословаччини вже давно звертали увагу на те, що в Югославії з кожним днем зростають німецькі впливи і то саме коштом впливів чехословацьких. Особливо помітним був зріст цих німецьких впливів на господарському полі. Дехто добачав в цьому велику небезпеку для Малої Антанти, бо — мовляв — це один із засобів, яких вживає Німеччина, щоб розбити суцільність цього европейського політичного бльоку. І дійсно це господарське опановування Югославії Німеччиною ясне. Воно датується головно від часу т. зв. санкцій проти Італії підчас її війни з Абісинією. Але вслід за впливами господарськими пішло поширення та поглиблення німецьких впливів в Югославії і в інших ділянках, а нині вже стан такий, що югославянська преса присвячує дуже багато місця Німеччині, реферуючи про неї дуже стримано та обєктивно, а часто і прихильно, а багато югославянських інтелектуалістів зовсім не скривається зі своїми симпатіями для теперішнього розвитку життя у ІІІ. Німеччині. Загально говориться про те, що навіть урядові кола Югославії змагають до тіснішого наближення з Німеччиною, а вже зовсім не є ніякою тайною гарячі симпатії хорватської опозиції для теперішньої Німеччини. „Одним словом — каже А. Чуркович, загребський дописувач праського журналу „Пржітомност" — німці нині югославянам імпонують".

Чому воно так є, загребський дописувач не находить на це відповіди. Зате він старається проаналізувати болюче для Чехословаччини питання, чому чехословацький промисл дає себе легко витискати в Югославії промислом німецьким та чому культурні взаємини між Югославією і Чехословаччиною нині такі слабі. Вину цього добачує дописувач з обох сторін. Чехословацькі промислові вироби є дуже дорогі, а чехословацькі фабриканти поводяться супроти Югославії так, начеб їм зовсім не залежало на тамошніх ринках збуту. Чехословацька торговля не є така гнучка у своїх методах, як німецька. А про культурні взаємини — шкода й балакати. З винятком деяких, і то дуже слабих, взаємин на полі театрального мистецтва, цих взаємин нині майже нема. І дійсно. Досить прочитати, як пише здебільша про Югославію чехословацька преса. Дуже часто трапляється, що навіть найповажніші чехословацькі часописи виказують повну іґноранцію не тільки у внутрішніх відносинах, але навіть у географії Югославії. Або як дивно вражає така метода чехословацької преси: кожночасний уряд Югославії безкритично вихвалюється, а кожну опозицію теж так само безкритично осуджується. Але коли це вихвалюване правительство впаде, осуджується його. Очевидно, що така метода робить в Югославії погане враження і тому нині дивляться там на чехословацьку поведінку виключно як політику опортунізму. І загребський дописувач звертає особливу увагу на те, що пересічний югославянин не любить чеха, не розуміє його, бо дивиться на нього, як на людину психічно дуже далеку. „Це факти, каже далі дописувач, над якими мусять відповідальні чехословацькі чинники добре і основно призадуматися. Не треба боятися глянути правді в очі. Ми є, правда, офіційними приятелями, але звязок між нами поволи затрачується. Політичне зближення не має ніякої ціни, коли воно не є передумовлене господарським і культурним зближенням".

Фактом є, що Чеохсловаччина тратить в Югославії свої ринки збуту, а Югославія звертається щораз то більше до Німеччини. Німеччина це спритно використовує, бо знає, що це зміцнює її позиції не лише в Югославії, але і на Балкані взагалі. Дальший розвиток такого стану може мати для Малої Антанти дійсно небажані наслідки.

Знову для нас, українців, цікавий підхід чехословацьких чинників до Югославії, бо можемо добачити в ньому деякі анальоґії і з підходом до нас, українства, з тією ріжницею, що тут чехи не почувають своїм куртуазійним обовязком — хвалити українців. Але чи не єноторійним явищем, що час до часу навіть якийсь дуже поважний чеський часопис „вискочить" зі статтею, з якої видна крайня іґноранція українських справ, з історією та географією включно?! Чи культивування термінів „карпаторуський нарід", а навіть офіціяльної назви „Підкарпатська Русь", з помітним острахом перед словом „український" — це не є одною з познак такого незнання проблеми? І поруч з цим — вічні фрази про славянофільство, яким фактично є лише — москвофільство!...

Військові курси для неграмотних.

Армії стоять сьогодні в центрі уваги й симпатії своїх урядів і народів. Держави висилюються до останніх меж, щоб їх армії були чисельні й сильні, добре вивінувані а вояки гарно вишколені мілітарно й виховані в суспільно-патріотичному напрямку. На армії не жаліють держави ніяких жертв.

Змінилися нині громадські погляди на армії, змінився також дух армії. Сучасні армії здемократизовані. Всюди стають вони тереном державного й національного патріотичного виховання. До повоєнного вояка ставляють нині зовсім нові вимоги. Від нього вимагають не тільки дисципліни й послуху, але також суспільно-національної свідомости й державного патріотизму. Тому в сучасних арміях організують ріжні курси, що мають ширити серед вояків усебічну освіту та виховувати їх на добрих, активних і творчих громадян.

Польська армія не стоїть позаду в цьому загальному руї. Над освітою й вихованням її вояків працюють дві інституції: Військовий Культурно-Освітній Інститут і Білий Хрест. Між ріжними курсами надають військові кола велике значіння **курсам для неграмотних вояків.** Їх організують рік-річно.

І в цьому році організує військова влада в усіх відділах і частинах у цілій державі курси для неписьменних вояків. У другій половині листопада м. р. відбулося в міністерстві військових справ під проводом військового віцеміністра спеціяльне засідання, присвячене організації зимових курсів для неписьменних вояків. На засіданні виявилося, що серед поборових двох останніх річників намічено аж 80.000 неписьменних. Їх навчать читати й писати та дадуть початки елементарної освіти.

Скільки серед тих 80.000 неписьменних є українських вояків, годі щось певне сказати. Якщо взяти пропорціонально до вітсотку українського населення в Польщі, то можна сміло повйняти 15.000—20.000 неписьменних українських вояків у двох останніх поборових річниках.

На згаданій нараді в міністерстві військових справ приявні були представники зацікавлених військових кол, польських культурно-освітніх товариств і професійних організацій польського вчительства. Всі представники заявили військовій владі свою готовість допомагати чинно в праці на військових курсах для неписьменних.

Українське організоване громадянство не повинно перейти мовчки попри військові курси для неграмотних. Українські вояки повинні на тих курсах навчитися читати й писати **по українськи** та засвоїти собі найпримітивніші бодай елементи **української** національної культури.

Повинні цією справою зацікавитись в першу чергу чотири українські громадські чинники: Українська Парляментарна Репрезентація, „Взаїмна Поміч Українського Вчительства", „Рідна Школа" й „Просвіта". Українська Парляментарна Репрезентація повиннаб переконати військове міністерство в потребі навчити українських вояків читати й писати по українськи, а названі три товариства допомоглиб чинно військовій владі на місцях у навчанні українських вояків української письменности.

Якщо взяти на увагу специфічні завдання польської армії, що випливають із ґеополітичного положення Польщі, то військова влада повинна би радо повитати готовість організованого українського громадянства співпрацювати на військових курсах для неписьменних. Знання української грамоти придасться українським воякам польської армії. Не є виключене, що ці вояки можуть колись найтися на територіях, де все населення пише, читає й говорить тільки по українськи.

Як почувався би вояк-українець, якого в польській армії навчили читати й писати лише по польськи? Чи не є інтересі польських кермуючих військових чинників, в інтересі державної армії, щоб вояки-українці, які творять в ній та-

жий великий відсоток, знали й почували, що та армія не хоче відібрати їм їхнього національного обличчя, а навпаки — бачить в них українців та допомогає їм, як українцям, вивчити українську грамоту, ключ до знання української історії й письменства?!

Фактом є, що сучасні армії стають щораз більше розсадниками культурного піднесення й громадянського виховання мас. Культура й виховання людей можуть розвязатися тільки на національних основах. Це така тверда правда сучасности, що навіть московські большевики мусіли вгнутися перед нею й дати деякі формальні права національним культурам поневолених народів. Правда, дали ці формальні права з політичних міркувань хвилево, але таки дали й тим задокументували проти своєї волі, що з національними елементами культури сучасности неможливо вести боротьбу й не треба їх легковажити.

Кожна культура й виховання нинішнього громадянина може виростати тільки з національних елементів і на них оперти свій тривалий розвиток. Тому кожний культурний почин повинен виходити з національних елементів і з них черпати творчі, конструктивні сили. Поза національним змістом і формою сучасної культури годі собі подумати громадське виховання людини.

Специфічні умовини українських земель у Польщі та довоєнна культура спадщини причиняються чимало до того, що серед українського населення багато неграмотних. Є вони й поміж новобранцями. Якщоб вони засвоїли собі на військових курсах для неграмотних початки української грамоти, то це зменшилоб поважно число неграмотних серед селянства й робітництва та піднеслоб загальний рівень освіти населення в цілій державі.

—o—

Слід уже раз виконати вимоги українського шкільництва!

ПРОТИ РОЗЄДНЮВАННЯ ПОДРУЖ УЧИТЕЛІВ.

В середу 10. ц. м. сенат радив над буджетом міністерства освіти і комунікації. Референт буджету міністерства освіти сен. Еренкрайц згадав, що хоч видатки міністерства освіти найбільші по видатках міністерства військових справ, за малі, щоб покрити недостачі в ріжних ділянках освіти. Крім фінансових недостач міністерство освіти переживає ще глибоку переміну в засадах виховання. Крім реформи народнього і середнього шкільництва дійде до реформи навчання у високих школах та організації студій. Вкінці референт гостро осудив заворушення у високих школах. У дискусії промовляло кільканацять сенаторів. Перший промовляв сен. Бечкович в обороні авторитету учителя та обширно обговорив справу будови нових народніх шкіл. Сен. Хшановський довше спинився над проблемою молоді і дійшов до висновку, що польська молодь не знає добре історії польського народу. Молодь не знає теж ідеалізму великих поляків — Костюшка і Міцкевича — про братерство і гуманітаризм. Тому слід поглибити науку історії в середніх школах і поширити виклади історії в університетах. Сен. проф. Маковський основно обговорив реформу студій в університетах, зокрема на правничих факультетах. Звернув теж увагу, що нема молодого нарибку між науковими силами. Тимчасом катедри в університетах не обсаджені. Нема людей до праці. Сен. Візнер висунув низку домагань в імени німецького населення в ділянці шкільництва. Заявив, що німці у Польщі стрічаються з великими труднощами в культурному житті. Сен. проф. Міхалович полемізував зі сен. Петражицьким у справі молоді. Підкреслив, що теперішня расова боротьба є переходовою й її заступить боротьба на тлі неопанованих пристрастей. Промовець осудив вибрики студентів і виступив рішуче проти розєднування учительських подруж. Велике число розєднаних учительських подруж — заявив сенатор — доказує ліба про садизм адміністрації. Згадав, що мін. Свєнтославський зробив багато, щоб обєднати знову розкинених подруг. Сен. Маліновський торкнувся справ хліборобських шкіл. Сен. Сайб обговорив умовини праці учителів, боронив справу „Пломика" і полемізував з жалобами німецького сенатора Візнера.

Сен. о. Р. Лободич висунув низку домагань щодо українського шкільництва. Підкреслив, що шкільні оплати є надто високі і внеможливлюють селянам посилати діти до середніх шкіл і ліцеїв. Як священник і громадянин перенятий правдивою трівогою, що огорнула церковні сфери без ріжниці національности у звязку з моральним упадком молоді. Моральний упадок є наслідком розкладової акції, що втискається всюди під гаслом боротьби з Богом і його правами. Промовець міркує, що недоцільно звертатись до органів поліції, щоб наглядала над молодю. Зло може побороти лише рішуча акція з метою привернути авторитет Христовій науці в усіх ділянках збірного життя. У школі ширяться: індиферентизм частини учителів, конфлікти з духовенством і легковаження релігійних практик. У читанках говориться про все, але дуже мало про Бога. Нічого дивного, що дегенерується молодь, яка не має належної опіки в дома, бо батьки мусять заробляти поза домом на хліб. Поправи не слід ждати лише від розпорядків. Тому начальна шкільна влада повинна зробити все, щоб усунути ці недомагання (оплески).

ДУШЕХВАТСТВО.

Сен. Гасбах підкреслив, що адміністраційна влада робить перепони німецькому національному союзові при виконуванні культурної опіки над німецьким населенням. Заявив в імени німецької ради, що німці не перетягають дітей до німець-

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 10.

БОГДАР ЖАРСЬКИЙ.

Історія з дурним початком.

Коли Степан вийшов із свого бюра, мягка осіння темінь вгортала вузькі вулички малого міста солодким покривалом. На вуличках завмер і так малий щоденний рух, десь-недесь просунулася тінь і скоро зникла за закрутом. Притьмарені газові ліхтарні блимали неначе ось-ось мали загаснути. Звичайний осінній вечір, подібний до попередніх і тих, що мали прийти. Степан спішився до дому. Забарився нині над щомісячними виказами. Хоч як перетомився, відчував деяке вдоволення. Це почування питоме всім тим, котрі поступнево, але певно посуваються по наміченій дорозі. Вдоволення із виконаної праці, що приносить охоту до дальшої. В наріжному кіоску купив, як звичайно, вечірню газету і коли на ратуші продзвонив годинник восьму, відчинив двері свого помешкання.

Помешкання Степана Волича, власника великої друкарні у малому місті, що мала замовлення із найдальших закутин краю, було скромне, але прибране з великим смаком. Коли Степан роздягнувся, до кімнати ввійшов старий його слуга

— Прошу пана, тут прийшов лист.

— Положи його на столі.

Але замість поглянути, що було в листі, Степан розложив перед собою ґазету. Коли переглянув усі новіші відомости із біржою включно, пригадав собі листа. Довго приглядався великій, зеленій коперті. Старався вгадати від кого це може бути?... Десь на дні свідомости ворушився, але дуже непевно якийсь спомин. Безперечно це письмо йому відоме... І ця зелена велика коперта...

Нетерпеливим рухом розірвав її. І коли глянув на підпис миттю стала перед очима картина... Потім друга... Потім третя... А потім Степан неначе молодий ґімназист поринув у спогадах.

Ну, справді це була дурна історія. Як осьто інших.

Було це в часі, коли Степан ще як студент університету жив у Львові. Дні проходили гамірно і весело. Аж одного разу заїхав до міста театр. Щось товариші говорили, що це славний чужинний театр, із добрими артистами й гарними артистками. Цього було досить, щоб заохотити Степана вдягнутися у чорне вбрання і піти до театру. Справді, це мусів бути добрий театр, бо при касі пробивалося багато людей. При входових дверях стояла якась дама у футрі. Степан пройшов біля неї, віддав їй свій квиток, не звернувши на неї жадної уваги. Перші пункти ревії не викликували у нього надзвичайної уваги. Відразу переконався, що товариші мали рацію. але тільки наполовину. Артисти не були надзвичайні і театр не був чужинний, бо говорили прекрасною краєвою мовою, зате артистки були справді гарні.

Степан належав до тих, які відчували, що любов батьківщини не противиться любові гарних жінок. І тому, що жінки це найсимпатичніша частина мешканців землі, шукав їх товариства

Підчас перерви, коли на салі загоріли яскраві світла, вийшов до вестібулю на папіроску. Мимохіть поглянув на жінку в футрі. Із великого здивування пристанув. Ця жінка нетерпеливо озвалась:

— Прошу ретурку.

Степан вийшов і пристанув біля дверей. Незнайома автоматичним рухом роздавала ретурки. Великі сині очі, отінені довгими віями надавали своєрідної краси її молодому обличчю. Інтуїтивно відгадав у ній українку. Постановив із нею познайомитися. Саме на салі загасло світло і Степан ввійшов до середини. Коли вже всі гості заняли свої місця і двері замкнено, Степан заговорив до незнайомої по українськи. Вона втішена відповіла і почали тихцем розмовляти. Вона звалася Валя, походила із Волині і відразу зєднала собі його симпатію. Така вже наша духова структура, що коли в далекому місті знайдемо краяна, а коли він до того зявиться ще в постаті молодої та гарної жінки, то серце чоловіка мякне мов віск. Це сталося із Степаном. Себто почали симпатизувати одне з одним, від першої хвилини знайомства.

Коли Степан вийшов із театру був свято переконаний, що такого високомистецького ан-

ких шкіл. Німці не „ловлять душ", бо не вірять в вюяльність людей, яких національну приналежність можна купити. Зате це намагається робити польська адміністрація, що є далеко гірше, є перекупством уряду.

Віцемаршал Баранський: Не можна кидати таких тяжких закидів без подання конкретних випадків.

Сен. Гасбах заявив, що може подати конкретні випадки після засідання і просив, щоб міністр освіти розглянув меморіял німецької національної ради у справі шкільництва. Сен. Зберський торкнувся ідеольогічних течій між польською молоддю і накликував старше громадянство, щоб засипало прірву між собою та молоддю. Це можна буде зробити, але слід підходити до молоді зі серцем. Сен. Біньский критикував діяльність союзу польських учителів. Сен. Маслов обговорював потреби українського шкільництва на Волині. Сен. Радзівіл каже, що слід рішуче знайти гроші на освіту, бо держава видає часто на менше важні цілі. На молодь не можна скидати вину за все, бо старше громадянство вносило політику до вищої і середньої школи. Полемізував теж з німецьким сен. Віснером. Сен. Шор підкреслив, що школа легковажить релігійні потреби жидів і висунув низку домагань у цій справі. Обговорив теж ексцеси у вищих школах проти жидів і заявив, що жидівська молодь не дасть зіштовхнути себе до ґета. Вкінці висловив подяку жидівській академічній молоді за гідну оборону своїх прав. Сен. Кудельська звертала увагу на необхідність позашкільної акції і вказувала на її добродійні наслідки. Сен. Клещиньский радив тісніше звязати хліборобські школи з життям села та затіснити звязки з хліборобською самоуправою.

По промовах ще кількох сенаторів виголосив ще коротку промову мін. Свєнтославський і піддержав висновки сен. Хшановського. Підкреслив, що з ріжними закоріненими хибами слід боротись відповідним вихованням волі і характеру. Кожний поляк повинен памятати історію останніх років перед розбором Польщі, щоб ясно зрозуміти, чого слід оминати і як поступати, щоб зміцнити незалежність Польщі.

Після того сен. Зажицький зреферував буджет міністерства комунікації. Референт ствердив, що загальний стан залізниць куди гірший від стану почти і далеко гірший від стану державних лісів. І так задовження державних лісів сягає 11 міл. зол., почти — 13 міл. зол., залізниць 412 міл. зол. Декрет з 1926. про комерціялізацію залізниць не поладнав ще цієї справи. Залізниці мусять збільшити свої доходи, щоб уможливити відновлення табору і поступати за технічним розвитком. В дискусії промовляло кількох сенаторів. Промовці звертали увагу на необхідність будови доріг і залізничих шляхів на Волині і на Поліссі та обговорювали дотеперішні висліди летунської і самоходової комунікації.

—o—

Закінчення курсу громадянського вишколу в Союзі Українок.

В середу 10. ц. м. вечором відбулось у домівці централі Союзу Українок при вул. Сикстуській скромне свято: закінчення курсу громадянського вишколу організаторок С. У. і кооперативних пропагандисток. На це свято прибули представники наших центральних установ і преси. Вечір започаткувала довшою промовою голова С.У. Мілена Рудницька, що зясувала присутнім мету курсів громадянського вишколу та великі й відповідальні завдання курсанток, яким доведеться працювати на селах серед важких умовин для добра Т-ва і народу.

На курсі викладало кільканацятьох прелегентів і прелегенток такі предмети: історію українських визвольних змагань, сучасне положення всіх українських земель та еміграції, громадські установи та українські політичні партії, етнографію українських земель з окремим узглядненням народнього мистецтва, практичне знання законодавства адмін. і шкільного, етика гром. життя, культура й естетика щоденного життя, жінка в українському письменстві й мистецтві, історію українського жін. руху, головні проблеми фемінізму, ідеольогію Союзу Українок; організація С. У. та ріжні ділянки його праці; ведення гуртків доросту при філіях і кружках С. У.; кооперація). На курс записалося 20 учасниць, а скінчило його 18 (15 з краю, в цьому одна з Волині і 3 зі Львова).

Більшість курсанток має середню освіту, 1 є магістром прав, 1 народню школу (скінчила курс з д. добрим успіхом).

Свою промову закінчила п-і М. Рудницька побажанням, щоб учасниці курсу не злякалися праці й не скористали з приманливих спокус безчинного життя, на яке українське жіноцтво рішуче не може собі дозволити.

Опісля промовляла управителька курсу п-і О. Ціпановська, голова „Сільського Господаря" Мирон Луцький, дир. Филипович від РСУК, дир. Радловський від Центросоюзу і м-р Гладка. Одна з курсанток зложила подяку голові і виділові Т-ва за уладження курсу.

Після офіційної частини свята відбувся чайний вечір, на якому м. ін. курсантка Терлецька відчитала дотепну римовану хроніку курсу.

Зі Львова виїхали курсантки до Перемишля, де в Дівочому Інституті відбудеться друга частина курсу (сільське й домашнє господарство).

Закон про прикордонну смугу ділає.

Пишуть нам з Делятина:

Нині, себто 10. березня 1937 р., доручено п. Катерині Наконечній, управительці кооперативи „Сила" в Зарічу к. Делятина, наказ негайно (натихмяст) покинути прикордонну смугу.

—o—

Страйк

У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Страйк у фабриці самоходів Шевролета і самоходових каросерій Фішера у Сен Люї покінчився договором між робітниками і працедавцями. Професійний союз заключив також договір з дирекцією „Дженерал Моторс"; завтра заключать договір.

В АНГЛІЇ.

Вчора закінчилися два великі страйки в англійському зброєвому промислі: у фабриці Роль Ройс та в летунському заведенні Фейрі.

В АЛЬЖИРІ.

В альжирській місцевости Уед Імберт дійшло до сутички між місцевими страйкарями і мароканськими робітниками; є кількох ранених.

В копальні Куіф страйкарі хотіли стримати поїзд, що відїздив і обкинули камінням жандармів, які його ескортували. 4-ох робітників і 2-ох жандармів ранено.

АЛЬКОГОЛЬ Є БАТЬКОМ ЗЛОЧИНУ.

ансамблю він ще ніколи не бачив. І про те навіть суперечався із своїми товаришами другого дня. Увечір знову поспішив до театру. Від того вечора все пішло несподівано скоро. Він добачував у приїзді театру усмішку долі, бо був щиро закоханий. Валя теж радо перебувала ввесь час побуту в його товаристві. Цей момент у його житті належав до найкращих. Скоро сходив їм час і при відїзді у Степана закрутилася слізка. Така маленька сентиментальна слізка, що підступає у кожного із дна серця.

Валя залишила знимку та обіцянку часто писати. Степан вернувся зі стації сумний, а проте повний надії. Своєї надії точно зясувати не міг, але все-ж надіявся чогось гарного. Дотепер здавалося йому, що довкола нього так гарно і весело, а тепер переконався, що місто знову погане та душне. Товариші помітили зміну настроїв у Степана і жартували з нього. Що понеділка старий сивий листар приносив йому велику зелену коперту. Лагідно посміхався на вид Степана, що із незвичайним зворушенням хапав за лист. Це тривало доволі довгий час. Аж одного понеділка, коли Степан ждав на листаря, він не показався. Минула година, друга. Степан побіг на почту. Питав за старим. Не було його. Заждав аж до його повороту і поспитав, чи нема для нього листа. Старий здивовано поглянув на нього, здвигав раменами і промовив:

— Ні, не було...

Минув довгий тиждень. Прийшла листівка. У ній дальша адреса театру і стеоретипний привіт. Степан засумувався. Покинула його давня охота до праці. Він десятки разів прочитував старі листи і промовляв до мертвої фотографії. Оживлював її своїми присягами й віддханнями, але поштар не приносив уже великих зелених коперт.

Після одної листівки Степан постановив поїхати до Валі. Покинув виклади і одного слотливого ранку поїзд повіз його до малого міста на підгірї. Дорога довжилася страшно. Дратував його одноманітний стук коліс. Дратували його товариші подорожі. Старався нічого не думати, вловити такту коліс і плисти назустріч... Стрепенувся... Що застане там?

Нетерпляче вискочив із вагону, сів у авто і сказав адресу. Авто покотилося важко по вибоїстій дорозі. Трясло немилосерно. Коли низький шофер отворив двері і сказав, що вже на місці, Степан кинув йому велику срібну монету і не чекаючи решти влетів до вестибюлю. На салі відбувалася саме проба. Степан сів собі в заднім ряді крісел і мовчки приглядався. До нього підійшов один із трупи, а коли пізнав Степана, що тішився симпатією артистів, голосно сповістив усім, що мають гості. Миттю окружила його акторська братія. Валя гаряче стиснула його руку і Степан чув, як відразу вспокоївся. Все як було, по давньому...

Обрій знову прояснився. Був погідний, гарний день. Степан ішов із Валею вузькими вулицями малого міста. Говорили мало. Він боявся щонебудь питати, вона неначе і не хотіла говорити. Вкінці, коли присіли в її кімнаті, Степан розмріяно задивився в її очі. В її блакитні великі очі.

— Степане...

Її голос прозвучав чогось так холодно...

— Степане, я чую, що ти найбільше з усіх тих, що стараються про мене відповідав би мені... Ти один мене зрозумів би, але...

То маленьке слівце зависло в повітрі.

— Але наші дороги розходяться... Памятай, що мій дім буде для тебе все отворений...

Степан невиразним зором завис на її устах.

— Буде для тебе отворений, як для старого, доброго приятеля... Правда Степане?

Степан не здавав собі яксліб справи із того, що має думати. Він зрозумів тільки, що вона відходить від нього.

Втік і не попрощавшись... Пробував пригомшити себе, думав про самогубство, але життя буває сильніше. Кинувся до праці. Дійшов до гарного становища, нераз думав про те, чи вони ще колись вустрінуться.

Тепер вернувся з країни мрій. Ще раз прочитав зеленого листа. Із великого альбому виймив малу знимку. Зідхнув голосно. Мимовільно крикнув, як переможець:

— А все-ж наші дороги сходяться...

Виймив листовний папір і написав:

„Валю!

Жду нетерпеливо!"

А коли мав кинути його до скриньки завагався. Як може по роках виглядати артистка такого театру? Може краще було не відповісти? Або поїхати, як тоді, на виставу і спершу поглянути на неї.

Ходив і думав, чи історія, що має дурний початок, мусить по дурному скінчитися?..

—o—

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Участь жінок у революції 1917 року.

У звязку з 20-літтям російської революції явилось, та й далі зявляється багато статтей та споминів. Але майже ніде нема згадки про ту ролю, яку брала жінка в революції та про ту долю, яка їй припала внаслідок тих подій. А проте від самого першого дня революції жінки і в Росії і на Україні брала якнайактивнішу участь у всіх революційних подіях. Тільки як завжди була вона й тут на другому пляні, не висувалась наперед, не кричала про себе, не пхалась на передові місця.

Коли впали перші стріли на вулицях Петрограду, серед забитих було чимало трупів жінок, — отже вони були в революційному натовпі. Коли революційні події розвинулись і треба було чорної, буденної праці жінки перебрали її без галасу на себе. Згадуючи цими днями про події перших днів революції розповіла мені одна пані, що на той час була студенткою в Петрограді, яку тяжку і часто небезпечну роботу доводилось студенткам-революціонеркам в ті дні виконувати. Щоб прохарчувати революційне військо та безліч всякого народу, що напливали до міста, зорґанізували так звані „харчеві пункти". Обслуговували їх студентки, що помагали розносити їжу та виконувати інші подібні роботи, а при цьому вели серед тих розбурханих мас відповідну, непомітну аґітацію. Два рази ту паню „товариші-салдатіки" дочиста на тих пунктах обікрали. Одного разу звернувся до неї комітет того „пункту", на якому вона працювала, щоб вона пішла разом з одним салдатом-революціонером на збірку з пушкою. Вона погодилась і не жаліючи ніг збірала цілий день. Коли надвечір пушка була повна, а вже почало темніти, салдатик-революціонер запровадив її в якийсь темний заулок і там хотів забити, щоб безпечніше ту пушку опорожнити. Тільки чудом урятувалась вона від смерти. Це малий, дрібний випадок, але характеристичний для тих часів і умов, серед яких працювали жінки.

В Києві свідоме українське жіноцтво відразу хопилось праці і поруч з мужчинами стало в ряди революціонерів. І тут їм припалаж менш помітна, але не менш тяжка праця. Відповідну аґітацію серед робітників і робітниць вели з однаковим успіхом і мужчини і жінки. До успіху першої української маніфестації у великій мірі причинились жінки, орґанізуючи її декоративну частину, шиючи прапори, відзнаки тощо. Мало помітна ця праця, одначе у народніх масових здвигах, відограє велику ролю.

Мужчини за самим політикуванням, мітінґуванням, виголошуванням промов та іншою метушнею не мали часу писати всякі папері, допильновувати, щоб виконати всякі розпорядки тощо. Жінки перебрали ту „дрібну" роботу на себе, писарювали, були звязковими тощо. Не згадую вже про те, що ввесь тягар щоденного родинного життя цілковито спав на плечі жінок, бо мужчини не мали на те часу. Простоювати в безконечних чергах за харчовими продуктами, здобувати засоби на прожиток, усе це припало на долю жінки.

Та не тільки цю непомітну роботу виконували жінки в часі революції. Були й такі, які вже з перших днів заняли поруч із мужчинами відповідні місця відповідальних творців народньої волі. До Української Центральної Ради з перших днів її утворення вступили і жінки та тут співпрацювали, а вже в часі Першого Всеукраїнського Конґресу, що надав тій Центральній Раді значіння майже народнього парляменту ввійшло 5 рівноправних членів — жінок. Коли потворено секретаріяти, а потім міністерства, жінки беруться тут до творчої праці на становищах директорів департаментів, начальників відділів, секретарів. В той час, коли мужчини політикували, жінки вели в міністерствах може непомітну, але важну працю.

Харитя Кононенко.

Незвичайний винахід жінки.

ТА, ВІД ЯКОЇ ВСІ СТОРОНЯТЬ.

Перед Найвищим Судом у Вашинґтоні сиділа гарна дівчина з каштоновим волоссям. Мягкими рухами натирала вона ліву сторону свого обличчя і коли обтерла її вовняною хустиною, показалась на цьому місці огидлива полумяна близна, що йшла від підборідка аж до чола. У тій самій хвилині судді забули про красу дівчини; багряна пляма, що заливала її лице, тавро від уродження, перемінила її вид жахливо.

По хвилині вона починала натирати своє лице якимсь кремом, змішала його з ружом і знову стала чарівною. Судді дивились із роззявленими ротами на цю чудодійну зміну. Що означала ця акторська сцена?

Дівчина чекала на вирішення, чи може їй суд признати патент у випадку, в якому закон досі відмовляв його. При цьому вона мусіла оповісти історію свого життя.

Лідія О' Лірі мала страшні дитячі роки. Вона вродилась із плямою на лиці такою страшною, що товариші її забав утікали від неї, відчуваючи огиду. Багато років мусіла вона просидіти дома самотня. Її батьки робили, що могли, щоб змінити її вигляд. Грубі тисячі заплатили вони всяким лікарям і власникам косметичних засобів за лікування дитини. Наука була безсильна; всі засоби тільки нищили наново шкіру Лідії.

ВАЖКА САМОСТІЙНА ПРАЦЯ.

Коли Лідія скінчила ґімназію, вона рішила працювати самостійно. Приїхавши до Ню Йорку почала обходити великі крамниці, щоб дістати місце. Її талант і свідоцтва були кращі від інших, але скрізь надибувала вона ту саму відмову через свою страшну пляму. Нарешті дали їй малювати прикраси на картах до гри; сиділа в окремій кімнатці, де ніхто її не бачив. Одного разу малювала вона іриси на відвороті талії карт. Один пелюсток вийшов за темний і треба було накласти яскравішу фарбу. Додала багряний колір і вийшло прегарно. Тоді прийшла їй думка: якби так можна зробити з плямою на її личку!

Схопила олійну фарбу і потягла нею свою пляму. У дзеркалі виглядала чудово, сама була захоплена своєю цевою

ЯК РОДИТЬСЯ ВЕЛИКА ІДЕЯ.

Так зродилась нова ідея. Лідія О'Лірі студіювала колись хемію і почала з допомогою хеміка робити експерименти. Треба було місяців, щоб приготовити відповідне течиво. Та за кожним разом, коли ним покривали лице, ґлязура тріскала. То знову при занадто слабому розтворі вона занадто скоро щезала. Треба було знову місяців, поки не виробили пасти, що витримала би цілі місяці, не псуючись.

Одного дня прийшла вона до власника крамниці, що був відмовив їй місця. Він не пізнав її, хоч нагадував собі, що десь її бачив. Дав їй місце продавниці капелюхів. Так почалась її карієра.

Лідія О'Лірі добивалась патенту на свій винахід. Американський закон не дозволяв видавати патентів на косметичні засоби. Косметика мала в цьому законі дефініцію: „засіб, що прикрашує шкіру". О'Лірі почала боротьбу з такою фальшивою дефініцією. Тут не йшло про прикрасу, а про поміч сотням тисяч нещасливих, що покривджені природою не могли жити нормально у громадянстві та працювати.

БЮРО ДОПОМОГИ НЕЩАСЛИВИМ.

Раз прийшла вона до лікаря з недужою ногою. У почекальні побачила жінку з такою самою страшною плямою на лиці, яку вона колись мала. Спитала лікаря, чи можна вилікувати таку пляму. Лікар заперечив. Тоді вона показала йому свій винахід. Лікар сказав, що за останніх 30 років не чув у медицині про більше відкриття. Перша її думка була відпродати свій крем якійсь фірмі. Та згодом зрозуміла, що ним може допомогти тисячам нещасливих. Вона відкрила власне бюро у Ню-Йорку і там приймає пацієнток.

Усі ті жінки, молоді і старі, що через свій вигляд не могли дістати посади або вийти заміж або попросту жити нормальним товариським життям, за кілька хвилин виходили звідти переіначені, якби відроджені.

Крем Лідії О'Лірі має не тільки матеріяльне значіння; він пересроджує особу, що терпіла від свідомости своєї бридоти, духово, відмолоджує її. Жінки, від яких мужчини роками відверталися, ставали красунями і виходили заміж. За кілька років своєї праці О'Лірі прийшла з допомогою тисячам жінок. Між тими жінками є такі, що пробували вже всяких засобів надаремне.

Із власного досвіду та досвіду інших, О'Лірі робить важний психольогічний висновок: батьки часто винні в тому, що діти почувають себе покривдженими, приниженими та покидьками суспільности, коли носять на своєму тілі сторшні знаки. Її брати від ранніх літ ніколи не звертали найменшої уваги на її пляму.

Нині вона сама звертається до батьків, які шукають помочі для своїх дітей. Закон признав її винаходові патент. Тисячі листів приходить до неї щодня з усіх кінців нового світу із проханнями та подяками.

Одна слаба жінка без грошей і впливів зуміла помогти тисячам і змінити несправедливий закон.

Практичні поради.

Кінець карнавалу. Переглядаємо нашу шафу і зімняті вечорові туалети, десь відірвана стяжка чи штучна квітка благають нас мовчки змилуватися над ними. Зробили вони нам добру службу, а тому послужім і ми їм. Зімняті шовкові суконки, якщо вони з доброї ще матерії і можуть послужити нам і у майбутньому переглянькмо, де треба повичищуймо плями, повідпрасовуймо і завинувши в старе простирало чи навіть більші аркуші тонкого паперу, гарненько поровішуймо так, щоб не доторкались одні одних і знову не мялись. Що можна ще переробити на літню пораду, відложім відразу на бік. А найголовніше є випрати та вичистити — що можна. Ось кілька порад:

Коли суква дуже заплямлена, а вшита вона з такого матеріялу, що надається до прання то зробімо це так: мочимо матерію у розвареному милі чи у спеціяльних порошках, в яких перемо речі. Є їх чимало і дроґерії нам добре в тій справі порадять. Вода до прання шовку не смів ніколи бути дуже гаряча. Найліпше яких 37 ступнів Цельсія. Поплямлені місця злегка відтираємо губкою чи обережно вимиваємо. Кілька разів переполіскуємо в чистій теплій воді, а потім висушуємо в рушнику чи простиралі. Коли є тільки кілька невеличких плям то витираємо їх обережно губкою намоченою в теплій воді, а коли сама вода не помагає то додаємо до неї амонякової соли (жменю соли на 2 літри води). Заболочені подолки спочатку порядно відчистимо мягкою щіткою, а потім витремо теплою водою додаючи кілька краплин амоніку. Пророчені місця треба зволжити чистим спіртом, а потім посипати порошком з винного каменю і так довго терти те місце мягкою шматиною, аж пляма не зникне. Плями від перфум натремо винним етером.

БЕРЕЗНЕВА ПРИГАДКА.

Пригадуємо, що час узятись до пересаджування кімнатних квітів. Одною чи не з найкращих наших кімнатних рослин є пальма. Але це дуже ніжна рослина яка вимагає незвичайно дбайливої опіки. Передовсім повинна мати свіжу, добру землю — це головна умова її гарного росту та вигляду. Коли пальма має погану землю, вона починає хворіти. Не треба до цього допускати, бо лікування пальми важке та довге.

Трапляється, що пальма хворіє та її листки не можуть правильно розвиватися через грибки, які кидаються на її листках. (Про грибки на пальмі та як її від тих галапасів увільнити, напишемо пізніше). Та найчастіше пальма не розвивається правильно на лихій землі. Пальмі треба дати добру, поживну землю, найкраще в такому складі: 2 частини інспектової, 1 ч. торфової, 1 ч. вересової або листової та 1 частину перемитого піску з додатком 10 грамів рогової мучки на 1 літру землі. При пересаджуванні може вам здаватися, що пальма має забагато корінців і що треба їх поперетинати. Цього в ніякому випадку не можна робити, бо пальма є під цим оглядом така чула, що навіть нарушене коріння відбивається відразу на її здоровлю. Отже при пересаджуванні пальм лише в молодих рослин можна викинути стару землю зпоміж коріння. Зате у старших, де коренева груда є вже густо попереростана, осипується при пересаді лише стільки землі зі сверхньої партії брили, наскільки це можна зробити неушкоджуючи коріння. Щоб додати рослині більше свіжої землі, треба пересаджувати пальму до більшої посудини.

Буває, що пальми не треба пересаджувати, це можна ствердити по стані її коріння. Тоді радимо на верх землі давати підчас веґетації висохлий, подомаший коровячий навіз, з якого підчас підливання буде вилуговуватись корм до коріння пальми. По 3—4 тижнях здіймаємо навіз і заступаємо його новою верствою.

Крім цього дуже гарно впливає на розвиток листків пальми часте скроплювання її в літі літною водою В теплі дні треба кімнату, де стоїть пальма, часто вітрити, щоб рослина мала досить свіжого повітря. Добре також, якщо хто має город, поставити пальму в літі до городу в півтінь. Це причиняється до того, що рослина стає більше відпорна на всякі захворіння.

Ліза.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

В погоні за злочинцем.

Урядники Скотлянд-Ярду носять в останніх часах у кишенях малі радіоприймачі крізь які одержують від льондонської централі директиви і прикази. Приймач так сконструований, що важить всього 1½ фунта і має засяг до 300 м. Детективна служба не утруднює агентам Скотлянд-Ярду слухати поліційних радіопередач.

Спочатком березня ,в самому центрі Льондону при Фліт Стріт, вбили серед таємних обставин багатого рентієра — італійця Люїджі Чірілля. Тому, що його рідня мешкала в Італії, ніхто не думав, щоб те вбивство виконав хтось із кревняків, лакомих на спадок.

Кілька годин по вбивстві радіостація Скотлянд-Ярду подала подробиці та опис украдених річей. Серед них була стара течка в якій Чірілля ховав свої дорогоцінні речі. Цю течку знайшов 14-літній хлопець, син агента Скотлянд-Ярду Джон Раф, і постановив сам стати детективом. У течці знайшов вирізок часопису й побачив, що це часопис домашньої служби. Опираючись на цьому, довідався адреси слуг Чірілля. Останню служницю арештувала поліція, а попередня мешкала в убогій дільниці. Джон пішов туди й застукав до дверей бідної хатини. Почув нервовий голос і дістав велику милостиню. Тоді малий детектив зголосив усе на поліції. Негайно зробили ревізію й арештували вбивницю.

Коли в 10. год. урядник Скотлянд-Ярду Раф зявився у комісаріяті, всі гратулювали йому, хоч він про ніщо не знав. У тій хвилині в радіоприймачі, заінстальованім у комісаріяті, залунав добре знаний голос спікера Скотлянд-Ярду:„Вбивство при Фліт Стріт викрите! Урядник Раф зголоситься разом із сином по нагороду“.

—o—

Авто-спальня.

На лінії Бейрут-Дамаск-Багдад курсує велитенське авто, яке має заінстальовані спеціяльні складані ліжка. Внутрішнє уладження того авта не ріжниться нічим від переділів першої кляси у міжнародніх поїздах „Люкс“. Крім інших переділів, окреме місце займає в тому велитенському авті електрична кухня, бар і курильня з ріжними естетичними мальовилами.

Пересічна скорість, яку осягає те авто є 80 км. на годину. Прецизійні вентилятори утримують в авті рівномірну температуру. Пасажири тієї степової лінії дуже радо привитали ті всі модерні уладження. З початком цього місяця винайняв ціле авто відомий магараджа з Багдаду Сібар, який відбув подорож з Багдаду до Дамаску і відтак до Бейруту. Була це його перша подорож модерним комунікаційним засобом, бо досі користувався він величавими, але немодними вже каритами, або арабськими кіньми.

—o—

Драма на чердаку „Парижа“.

На чердаку французького пароплава „Париж“, що прибув 6. ц. м. з Ню-Йорку до Плимут, розігралась драма. В хвилині, як закидали якір при англійському березі, кинувся в море відомий англійський артист, драматург і режисер — Франк Востер.

Один із товаришів погибшого, Петро Уоллс, розказав:

До 3. год. вночі Франк Воспер і я були ми в каюті міс Муріель Оксфорд, красуні вибраної в 1935 р. „міс Великої Бретанії“. Плила весела розмова. Нараз побачив я, що Франк Воспер, який стояв на бальконі, перескочив балюстраду й кинувся у море.

Причина драми лишається загадкою. Як кажуть, причиною було нещасливе кохання Воспера до Муріель Оксфорд. Один пасажир підслухав припадково розмову між ними. Франк мав сказати:

— Якщо ти не вийдеш за мене, я кинуся в море.

Міс Муріель Оксфорд приїхала до Льондону в стані нервового розстрою. Петер Воллс відказався сказати журналістам щонебудь.

Королева Вікторія в анекдоті.

Одночасно з коронаційними парадами святкуватимуть в Англії століття коронації королеви Вікторії.

В Парижі виставлять за кілька днів пєсу „Вікторія — регіна“ яку переробив із французького оригіналу на французький лад Моруа. Головну ролю гратиме Габі Марле. У першій дії їй 20 літ, а в останній 80. Андре Моруа готовить теж біографію Вікторії.

Вікторія нераз бувала у Франції.Перший раз підчас кримської війни на світовій виставі. Згодом їздила вона до Ніцци, втікаючи від льондонських жахливих мряк. В Ніцці поставили їй памятник і досі ще згадують її там, так як у Кан споминають її сина веселого і безжурного князя Валії, згодом Едварда VIII. а тепер князя Віндсору.

Один із старих готелевих возьних у Ніцці розказує про королеву Вікторію таку подію.

Королева ходила дуже часто на проходи вулицями, які притикають до римських руїн. Всі її знали і всі їй кланялись.

Одного разу зустрінула вона бідну жінку, перекупку квітів, яка верталась із торгу. Жінка витягнула їй китицю фіялок.

Вікторія взяла квіти, усміхнулась, подякувала і пішла дальше.

Навздогін за королевою, яка відійшла з фіялками полинув крик:

— Гей, старушко! Ти що?... При своїм розумі? Щож ти гадаєш, я дарунки роздаю, чи що?

Перекупка не пожаліла ще й інших „комплиментів“ — та „старушка“ не образилась. Навпаки її швейцер запевнював що вона ще вдома реготалась з цієї пригоди.

Лішт і царська поліція.

Загально відома анекдота про виступ Лішта на царськім дворі. Лішт мав речіталь у царській палаті. В однім менті запримітив, що цар замість слухати його гри, веде оживлену розмову зі своїм окруженням. Огірчений Лішт перервав гру. Тоді счудований цар звернувся до мистця зі запитом, із якої причини перервав концерт.

Великий музик не вмів завивати правди в папір і відповів:

— Ваша Царська Величносте, коли цар Росії говорить — звичайному смертникові не залишається нічого іншого, як мовчати.

Двірська камарилля рішила, що ця відповідь була імпертинентна. Почали вести слідство і вкінці приневолили Лішта покинути Росію. Недавно опублікували в Ленінграді поліційний звіт зладжений у звязку з пригодою Лішта. Звіт цей короткий, але багатий змістом:

„Музикант на прізвище Лішт, мадярського походження — родичі невідомі. Небезпечний тип, революціонер і пияниця. На приказ Його Царської Величности виселити з Росії за невідповідну поведінку“.

—o—

ДВОХ ЛЕТУНІВ НА ОДНОМУ ЛЕГКОПАДІ.

В місті Хабаровську трапився недавно дуже рідкий випадок, що тільки завдяки щасливим умовинам, не скінчився трагічно. А саме з літака, на висоті 3.000 м. вискочило двох летунів на легкопадах. У повітрі легкопади зустрілися і оба летуни, сплутані шнурами, повисли на одному легкопаді, бо другий зовсім не отворився. Мимо подвійного тягару — оба летуни осіли щасливо. Як подає преса, в історії світового летунства мають тільки два подібні випадки. Перший у 1917 р., коли то двох російських летунів вискочило з зістріленого літака на однім легкопаді, а другий, подібний у Злучених Державах.

НІЧ БУРЕВІЇВ У ГРЕЦІЇ.

Як подає грецька преса, в тих днях шаліла в Македонії жахлива буря зі сніговією. Бурев.ї порвали хати й понесли геть. У місцевості Сіхас (східня Македонія) сильний вітер зірвав дах хати, де мешкала вбога родина рільника. Рільник у одній хвилині побачив над собою захмарене небо. Його жінку й дитину, які спали в сусідній кімнаті, придушив бальок. Як описує атенський журналіст, малі дитячі рученята судорожно тримались своєї матері. Батько дістав з розпуки нервовий розстрій.

У інших околицях,де шаліє буревій,побачили розвалені стодоли, знищені сади, вирвані дерева. В одній із горалень у середущій Македонії вихор урвав вершок комина, що впав на віз. На щастя вершок забив коня, а візник вийшов ціло.

ПЕС У РОЛІ БУЗЬКА.

Преса розказує про цікавий випадок, що трапився в Перль Райвер, малім містечку в Люїзіяні.

Сотні людей тиснулися одного ранку до дверей хати подружжя Кравфордів, щоб побачити малу дитину, яку приніс замісць бузька... песновофундляндець. Молода пані Кравфорд, мати двоїх дітей, спостерегла якогось пса, що держав у зубах клунок, що його він положив спокійно під двері дому. Подружжя Кравфордів знайшло у клунку дитину в пеленках. Лікар ствердив, що немовля зовсім здорове, тільки трохи відморозило собі вушка на зимні. Пані Кравфорд і її чоловік постановили дитину, яку в такий оригінальний спосіб вони дістали, приняти за свою і виховувати.

Як бачимо кріза панує і серед звірят: безробітні пси починають робити конкуренцію бузькам!

НАЙСТАРШИЙ ЩОДЕННИК.

Найстарший у Китаю часопис „Кін-Ку“ обходить тепер 1812 рік свого істнування. Найдавніші числа того щоденника заховалися тільки з р 836. Переховують їх у святині Конфуція в Пейпіні.Фотографічні відбитки тих чисел є і в Льондоні.

МОВА, ЯКА ВИГИБАЄ.

Чілійські часописи, які присвячують багато місця ріжним науковим справам, пишуть, що мова мешканців Патагонії поволи зовсім загибає.

Патагонія — це найдальше на полудне висунена частина Полудневої Америки, яку відкрили у 1519. р. Мешкає там дуже мало европейців. Мешканці цієї вогнистої землі живуть із випасу худоби. Їх мова найменше складна на світі. Ціла мовна скарбниця складається ледви із сотні висловів дуже простих і нескладних. Хоч яка та мова легка, всеж вона завмирає. Мешканці приймають чимраз більше чужих слів, головно еспанських, які входять до щоденного вжитку. Ледви чи вдасться цю старинну мову патагонців урятувати від повної загибелі.

—o—

ДИВОГЛЯДИ.

„ХРЕСТИНИ“ СЛОНА.

В парисьскім Зоо уладили перед кількома днями величаві „хрестини“ малого слоника. Є це перший слон, який прийшов на світ у неволі. „Хресним батьком“ був Моріс Шевальє, який прийшов на цю параду у своїм традиційнім соломянім капелюсі. „Хрестною мамою“ була Джозефіна Бекер. Малому слонові дали цісарське імя Августа. На бенкеті виявилось, що малий слон воліє цукор, ніж шампан.

ВЕСЕЛЕ.

ГОДІ СИЛЬНІЩЕ.

Касуня тріпає хідники. Робить вона це дуже ліниво. Пані стає у вікні:

— Касуню, мусиш трошки сильніше тріпати!

— Годі, прошу пані.

— Чому?

— Бо тоді дуже порох іде.

НЕРВОВИЙ РОЗСТРІЙ.

— Подумай, Ірина зовсім стратила глузди. Боюся, що вона збожеволіє.

— Що сталося?

— Вона знайшла памятник свого чоловіка з його парубоцьких часів.

— Ага, їй тепер відкрилися очі?

— Алеж ні! Памятник писаний стенографічними знаками. Вона не може ніодного слова прочитати.

Із шкільних Шевченківських свят.

Державна гімназія з українською мовою навчання у Львові при вул. Льва Сапіги 14, влаштувала 10. березня концерт у честь Т. Шевченка у салі свого будинку. Крім учнів на святі були теж батьки, опікуни та запрошені гості.

Цим разом організатори свята використали річну дату заслання і звільнення з неволі поета 1847—1857. Була це не тільки щаслива думка, що дала в даному випадку нагоду зосередити всі точки програми на одній темі, але й така, яку могли б наслідувати інші. Щорічні Шевченківські роковини мають занадто загальний і шаблоновий характер; їх організатори та виконавці мусять повторяти програму, яку самі вже бачили десятки разів, часто краще виконану, а це не заохочує до праці, тільки механізує її, робить її більше обовязком, ніж приємністю.

Свято почалось „Заповітом" (муз. Ст. Людкевича) мішаного хору, після чого йшло слово О. Ч. учня VII. кл. на тему „На 10-літньому засланні". Була це дуже гарна промова, повна змісту, де треба поетична, то знову оперта на творах і життєписі поета, виголошена чистою літературною мовою, високо понад рівнем звичайних гімназійних рефератів і промов. Після мішаного хору з фортепіяном до слів Шевченка „Радуйся, ниво", присутні живо оплескували дуже добру орхестру Драматичного Гуртка, що відограла милозвучне „Інтермеццо" Л. Сіде. Учениця III. кл. К. З., що декламувала „Сон", мала гарний голос і вложила у декламацію багато чуття, а те, що „Сон" дуже трудний і вимагає місцями мистецької інтерпретації знають навіть досвідчені декляматори. Скрипковим сольом „Сонати E-моль" Моцарта, яке заграв уч. III. кл. Б. С. у фортепіяновім супроводі учня VII. кл. Е. Б. закінчено другу частину програми.

Головною точкою вечора була інсценізація невольницьких поезій Шевченка. 13 постатей звялялось по черзі як візії перед Шевченкомсолдатом, що як вязень у твердині згадував своє минуле, то імпровізував свої поеми. Смілива думка так передавати ріжні поезії Шевченка оживила їх для слухачів, хоч нелегко вивести таку ґалерію постатей якслід на малій сцені, без відповідного технічного апарату. Всі декламували виразно та дбайливо. Постать Шевченка, що мала нагадувати деякі його салдатські портрети, могла виглядати поетичніше: повинна в ній бути бодай якась одна риса, що вказує на його велику індивідуальність. Закон сценічної ілюзії не дозволяє теж, щоб на сцені стояли поруч один Шевченко — старий, і другий — молодий.

Назагал таку спробу драматизації можнаб іще колись повторити.

Хором козаків і невільників з „Невольника" Кропивницького-Лисенка закінчилася ріжнородна програма, підготовлена з великим пієтизмом

У ЦАРСТВІ СТАЛІНА.

БУНТ У КОНЦЕНТРАЦІЙНОМУ ТАБОРІ.

(АТЕ). З Уралу доходять до Москви вісти про те, що перед кількома днями вибух бунт у тамошніх концентраційних таборах. Вязні домагалися теплішої одежі та кращого харчу. Коли вони на візвання чекіста не втихомирилися, він стріляв до них кілька разів з кріса, але вязні дальше виявляли своє невдоволення. Тоді чекісти скорострільним вогнем „втихомирили" вязнів, з яких дуже багато вбито.

СОВІТСЬКІ ЖУРНАЛІСТИ.

(АТЕ.) Московська преса жаліється на низький освітний рівень провінціяльних журналістів. Вони роблять жахливі граматичні похибки і виявляють великі недостачі в загальній освіті.

СОВІТСЬКІ ЛАЗНІ.

(ПАТ) „Ленінградская Правда" описує ленінградські лазні. Їх так мало, що треба чекати на чергу яких дві години і то під голим небом. У лазнях брудно, вентиляції нема, крани попсовані, притім дуже зимно, так що годі порядно обмитися, щоби не простудитись. Так виглядають нові лазні — у старих ще гірше.

—o—

По широкому світі.

Бельгійські соціялісти голосуватимуть у Брюселі за Ван Зеляндом (незалежним католиком), як за представником демократії проти Дегреля.

У французькому урядовому деннику появився закон, що дозволює урядові розписати позичку на національну оборону. Завтра появиться декрет у тій справі.

Совітська прикордонна сторожа арештувала дотепер 30-ох фінських рибалок, що перейшли межу територіяльних вод.

Голяндський парлямент продовжив службу в маринарці на 6 місяців, в обороні побереж на 4 місяці і вправи резервістів до 3-ох місяців.

Синод румунської православної церкви рішив, що священикам не вільно посвячувати партійних відзнак, відбирати партійних присяг та у проповідях робити алюзій до політичної боротьби.

Скупштина приняла буджет і скарбовий закон на 1937-8 р. 177 голосами проти 78.

Папа візьме участь у нарадах комісії у церковних справах Абісинії.

Румунський король Карло приняв запросини на коронування Юрія VI.

Губернатор Тріполітанії марш. Бальбо видав розпорядок, щоб після приїзду Мусолінія всю Лібію повідомити крізь радіо та щоб за весь час побуту шефа уряду на всіх будинках мали прапори.

З мистецького життя.

ВИСТАВА КУРСУ ЕМАЛІЇ.

Курс емалії, який під проводом мист. п. Марії Дольницької і Оттона Недбаля трівав майже шість тижнів, 14. березня ц. р. добігає кінця. Курс відбувався у Промисловому Музею у Львові. Учасників курсу, із ріжних професій, було всіх понад 30 осіб. Між ними 20 українців, у тому наших трьох мистців — Ярослава Музикова, Михайло Осінчук і Микола Бутович, кількох молодших мистців і двох ченців чину Студитів із Унева.

Заходите у варстатову салю. Тут наче в гамарні: клепають, кують, шипить ґаз. Усі учасники курсу з запалом віддаються кожний своїй роботі. Пані М. Дольницька, то п. О. Недбаль, знаменитий золотар і плястик у металю, пояснюють секрети емалії, кования чи клепання. Над ними нахиляються голови цікавих курсантів. Є тут і такі курсанти, які перебувають у варстаті увесь день, з винятком короткої перерви на обід.

В одній із просторих саль Промислового Музею всі ці праці курсантів, враз із прецінною збіркою старовинних від XII. віку, емалій візантійської, китайської, японської, турецької, перської, та ріжних родів европейської, виставлені для прилюдних оглядин. Усіх експонатів понад сто, а нових курсантів, сто одинацять.

Праці курсантів це роботи виклепувані, ковані, цизилірські: вази, чарки, браслетки, перстені, цукорнички, клямри, брошки. Емалії всякої техніки — „лімож", кльоазонне (старовізантійська) і звичайна малярська. Деякі курсанти, під таким умілим та енергійним проводом, за такий короткий час дійшли до незвичайних осягів — не лише технічних, але й мистецьких.

Слід тут підкреслити, що кустос Промислового Музею п. Генрих Цесля пішов у цьому курсі в усьому на руку, був надзвичайно прихильний і варстатову салю з усім приладдям відступив безкорисно.

П. М. Дольницька одного собі щиро бажає: щоб наше громадянство поцікавилось працями її курсу і численно пішло оглянути виставлені праці. Промисловий Музей буде відчинений у пятницю, 12. III., від год. 17. до 19., а в неділю від 10. до 14. год. Вхід від вул. Гетьманської. Вступ вільний

М О.

ПОДЯКА.

Т-во Письменників і Журналістів складає от сим щиру подяку Всім Вп. Паням Комітетовим „Равту Преси", що своєю працею і дарунками до буфету причинились до повного успіху імпрези.

Рівнож дякує Т-во П. Т. Установам, Фірмам і Громадянам за дарунки до буфету: Центросоюзові, Народній Торговлі, Маслосоюзові, Золотому Колосові, Фортуні Новій, Каварням: „Ріц", „Віденська", „Центральна", Цукорням: Урбаніка, „Добротка", Ресторанам: „Око", Бізанц, „Брістоль", Шковрон, Мусялович, Кляра Вальдбаум, Громадянам: дир. І. Тикторові, дент. Я. Нассові і п. Т. Пявці, пансіонові „Надія" в Черчі, фабриці „Здоровля" та Львівським Броварам.

—o—

НОВИНКИ.

— **В справі щомісячного безплатного книжкового додатку.** Нашим точним Вп. Передплатникам пригадуємо, щоби враз із передплатою на березень прислали найдалі до 15. III. на порто безплатного книжкового додатку 25 сотиків. Хто не долучить до передплати 25 сот., тому книжки не зможемо вислати. Одночасно звертаємо увагу, що книжковий додаток на березень і дальші місяці дістануть безплатно тільки ті наші **точні і безпосередні передплатники,** що вплатять найдалі до 15-го кожного місяця 5 зол. за пренумерату і 25 сот. на порто. Просимо на це звернути увагу, щоб не тратити непотрібно часу й коштів на листування. Нові передплатники дістануть безплатний книжковий додаток за той місяць, за який пришлють передплату в сумі 5 зол. і 25 сот. на порто.

— **Другий піврічний попис елевів** Вищ. Музич. Інституту ім. М. Лисенка у Львові (середні і вищі роки, та концертовий курс) відбудеться в понеділок 15. березня в год. 7-мій вечір у малій салі Муз. Тов-а. Вступ за програмкою.

— **Академічні Вечорі у Львові.** В неділю 14. ц. м. в год. 18. відбудеться в салі „Української Бесіди" у Львові (Рутовського 22) виклад на тему: „Проблема стиґматизації у світлі медицини". Прелеґент: д-р М. Дзерович.

— **З Українського Фотографічного Товариства у Львові.** Загальні Збори Товариства відбулися 6. ц. м. В склад нового Виділу ввійшли: голова Е. Чайковський, заст. голови м-р С. Щурат, секретар Р. Мирович, скарбник В. Кметик, члени: О. Дурбак, О. Мох, В. Тарнавський, Провірна Комісія: м-р Заяць, М. Маренін, В. Ґут.

— **Ревізії й арештування.** Станиславівський слідчий виділ перевів у кількох місцевостях станиславівського повіту ревізії в українських домах, глядаючи за членами тайної націоналістичної орґанізації. Арештовано кілька осіб, між ними одного нотаріяльного аплікаита.

— **Повідомлення про пошести вільні від поштової оплати.** Щоб улекшити акцію поборювання заразливих недуг, міністерство пошт і телеграфів признало полекші для листування у звязку з протиділанням пошестям. Повідомлення про пошестні недуги,пересилані під адресою громадських урядів, є вільні від поштових оплат.

— **Сильна звишка цін збіжжя.** На збіжевих біржах у Польщі ціни збіжжя пішли знову в гору. Ціни жита піднеслися на 20 с. — 1 зол. на 100 кґ. Пшениця звишкувала у Варшаві, Вильні, Познані на 50 с. на 100 кґ., в Катовицях і Лодзі на 85 с., а в Кракові на 1 зол. Пішли вгору також ціни вівса. Звишкова тенденція стоїть у звязку з конюнктурою на світових ринках.

— **Згоріли стирти.** На сіножаті під Голобутовом стрийського повіту згоріли дві стирти

ціна, на шкоду Леона Герцмана, посесора фільварку в Колодниці. Шкоду, що була обезпечена, оцінюють на 6.000 зол.

— **Матура.** В державній гімназії в Бучачі зложили іспит зрілости в зимовім речинці: Бобик Михайло, Хмелевський Франц, Данилевич Роман, Корчинський Володимир, Ковалівна Іванна, Лісовський Роман, Маркевич Іван, Нагірянський Зиновій, Пташник Іванна, Рогівський Станислав, Слоція Іванна.

— **Адміністратор Лемківщини о. Яків Медвецький** розіслав до всіх гр.-кат. парохіяльних урядів на Лемківщині розпорядок, яким заборонив передплачувати часописи „Український Бескид", що виходить у Перемишлі, та „Наш Лемко", що виходить у Львові. Як відомо, „Український Бескид" є півофіціяльним органом перемиського епископа о. Йосафата Коциловського чина Св.ВВ. і тому виступ лемківського адміністратора набирає спеціяльного значіння. Крім того заборонив співати по церквах пісню „Боже Великий" та прикрашувати іконостас і інші образи в церкві українськими національними лентами. Отже теперішній лемківський адміністратор пустив уже зовсім явно свою „фарбу" і українське громадянство знає тепер безсумнівно, „хто йому стрик а хто колом у бік". Et hoc meminisse iuvabit.

— **Викрили фабрику фальшивих грошей.** Від якогось часу появилися у Львові та в рудецькому, мостиському, яворівському, бобрецькому, городецькому й жовківському повіті фальшиві 5- і 10-золотівки, сфабриковані доволі добре, так, що відразу й годі було ствердити, що це підроблені. Кольпортери пускали ті фальсифікати найбільше на ярмарках серед селян. Ошуканці були настільки сміливі, що на одному ярмарку купували по кільканацять штук худоби, а платили за штуку по 130 чи по 260 зол. фальшивими грішми. Поліція повела слідство та ствердила, що фальшиві гроші фабриковано у Львові. У звязку з тим арештували: Михайла Чорного зі Сокільник, Віта Фріца, бляхаря зі Знесіння, Каз. Кубасевича торговця, Фр. Мановського, Юр. Дубиняка з Дубровиці пов. Городок. Підчас ревізії сконфіскувала поліція більшу скількість фальшивих 5-і 10-золотівок. Фабрикували гроші Чорний та Фріц, а інші арештовані пускали ті фальсифікати в рух.

— **Краева хроніка.** Бурмістр м. Снятина зрікся свого становища з родинних оглядів. — Городський суд у Дрогобичі займається справою Марії Георг із Борислава, що пускала в обіг порнографічні знимки. — В Сяні втопився сержант Станислав Януш з Дубецька перемиського повіту, що переїздив ровером по леду. — В Озерянах пов. Товмач знайшли в керниці тіло 16-літнього Петра Ковальчука, що пропав тому чотири тижні. Відкрили на ньому чотири рани.

— **Стрілянина на весіллі.** В Лещанцях бучацького повіту,в домі Дмитра Боднарчука відбувалося весілля, на якому підчас тосту в честь молодої дружба Петро Шевчук почав стріляти з револьвера. Робив це так незручно, що куля застрягла в нозі дружки Головяк. Тяжко ранену відвезли до бучацького шпиталю, а Шевчуком занялася поліція.

— **До громадської канцелярії у Володимирцях** пов. Жидачів вломилося в ночі пятьох злодіїв і винесли огнетревалу касу, в якій находилося 500 зол. Сполошені вартівниками покинули касу в придорожньому рові і втікли серед темноти, даючи до вартівників кілька стрілів.

— **Самогубство невістки через тещу.** В Тустані під Станиславовом втопилася 24-літня Марія Чайка, що тому три місяці вийшла замуж і вустрілася з нелюдяним приняттям своєї тещі. Перед кількома днями теща вийшла з хати, а молоді зїли сир, приготований на столі Коли теща вернулась до хати, зробила їй пекольну авантуру. Молода невістка так тим перенялася, що побігла на беріг млинівки і кинулась у воду.

— **Викрадав доляри з листів.** З доручення прокуратора окружного суду в Станиславові арештовано почтового листоноша, 26-літнього Зигмунта Вонсача. Закидують йому зловживання урядової влади задля зиску. Він викрадав доляри з американських листів.

— **Звязали двері і підпалили дім.** В Добрянах коло Щирця львівського повіту незнані людці підпалили дім Ізраїля Етінгера, привязавши наперед шнурами двері і вікна, щоб унеможливити втечу родини, зложеної із 7 осіб. Уратував їх сусід, що побачивши пожежу, поперетинав шнури. Арештовано кількох місцевих парубків.

— **Кінь убив священника.** Кс. Ціммер, парох у Турковичах кемпінського повіту, виїхав верхом на прогульку. Нараз кінь сполошився і кинув священника на придорожне дерево. Наслідком зломання хребетного стовба він погиб на місці.

Сойм скасував суди присяглих.

В четвер 11. ц. м. відбулось пленарне засідання сойму при участи членів уряду з прем. Складковським. Після першого читання сойм відослав до комісії низку законопроєктів, між ними законопроєкт про державне свято 11. листопада ц. р. Сойм приняв теж без дискусії тимчасовий торговельний договір Польщі з Францією, ратифікував договір Польщі зі Швайцарією і Німеччиною та приняв закон про збірні договори праці.

Опісля пос. Щепанський зреферував законопроєкт про скасування судів присяглих заявляючись за становищем уряду в цій справі. Мотивував своє становище тим, що суди присяглих не мають традиції у Польщі ні не вяжуться з її правним устроєм. Згадав, що меншість комісії заявилась за вдержанням судів присяглих там, де вони істнують, себто в Галичині. Одначе якщоб так сталось, тоді цю установу треба би було поширити на цілу Польщу. На думку референта не видержують критики аргументи, що суди присяглих є школою життя, що громадянський чинник у судах має більше громадянський підхід до судженої справи, бо суддя є теж членом суспільности, висловом її совісти і не можна його протиставляти громадянству. Опісля зреферував ще законопроєкт про устрій загальних судів.

Над законопроєктом про скасування судів присяглих розвинулась палка дискусія. Майже всі посли з Галичини заявились за вдержанням судів присяглих. Перший промовець пос. Моравський мотивував обширно внесок меншости комісії підкреслюючи велике значіння судів присяглих. В найгіршому випадку слід було зреформувати суди присяглих і не касувати їх зовсім. Закид можливого перекупства присяглих суддів нестійний. За ввесь час істнування тієї установи був один чи два випадки, але не доказані. Але чи між державними суддями не було випадків перекупства? Промовець переконаний, що якщо навіть тепер суди присяглих скасують, прийде знову час, що цю установу привернуть у польськім судівництві.

Пос. Зомерштайн теж виголосив довшу промову в обороні суду присяглих. Пригадав, що перший сойм одноголосно заявився за цією установою. Березнева конституція з 1921. р., якої автором був проф. Дубанович, передбачувала суди присяглих для Польщі. Підкреслив, що цю справу поставлено на фальшивій площині. Покликувався на професорів права, які заявились у своїх творах за судами присяглих. Закид, що це судді припадкові, теж не стійний, бо маємо і припадкових воєводів і міністрів. Таж ми мали — говорив промовець — міністра справедливости, який був абсольвентом кавалерійської школи у Петербурзі.

Марш. Цар: Прикликую посла до порядку з записанням до протоколу.

Пос. д-р І. Волянський зазначив, що референт помиляється кажучи, що оборонці судів присяглих боронять займанницької установи. Навпаки. Великі люди Галичини проливали кров за установу судів присяглих. Вони вчать громадянина відповідальности за долю і життя другого громадянина. Тому суди присяглих слід якнайшвидше завести в цілій державі. Вони усунуть багато справ, що їх так дуже боїмося.

Пос. д-р Ст. Витвицький розглянув цю справу з чисто наукової точки цитуючи думки богатьох учених, які заявились за вдержанням судів присяглих. Закид нефаховости не видержує критики, бо є багато дуже важних суспільних і політичних ділянок, в яких беруть участь люди без фахової підготови нпр. у самоуправі або парляментарнім устрою. Йде про те, що ті люди виходять з тих середовищ, що їх торкається їхня функція. Тут іде про глибоке зрозуміння людської душі і життевого положення, що може виявити лише член дотичного середовища. Фаховий суддя не може часто вжитися в положення підсудного. Вправа може бути часто відємним чинником. Присяглий суддя є ідеально незалежний, бо не має над собою ніякої влади, крім власної совісти. Тут не без значіння теж момент виховання громадянина. Притягнення громадянина до такої важливої функції, як вимір справедливости тісніше звяже його з державою. Тому промовець виступив рішуче проти ліквідації судів присяглих.

По промові ще кількох польських послів і довгій промові мін. Грабовського сойм приняв більшістю голосів законопроєкт про скасування судів присяглих. Проти цього проєкту голосували всі посли з Галичини без ріжниці національности крім З. Стронського і Козіцького.

Сойм приняв у 2. і 3. читанні проєкт закону про зміну устрою загальних судів і про судові ферії.

Начальник Сухенек уступає?

Начальник національного виділу при міністерстві внутрішніх справ Сухенек-Сухецький розпочав відпустку та, як зачувати, вже не вернеться на своє становище. Управу того виділу перейняв тимчасово інспектор Савіцький, бувший воєвода у Станиславові.

— **Страйк коминярів** вибух у Варшаві як відповідь на проєкт відобрати коминярське ремесло в користь громад або пожежних сторожей. Страйк поширився на цілу Польщу, причому приступило до нього 15.000 коминярів.

— **Перемога шевських страйкарів.** У Варшаві скінчилися переговори в справі страйку шевців, що тревав кілька тижнів. Шевські робітники в механічних заведеннях виборoли збірну умову, що устійнює умовини праці і підвишку платень на 7 прц. Для шевців, занятих у гуртівників, устійнено основи загальних умовин праці, а справу цінника плат передано рішенню арбітра, якого визначило міністерство суспільної опіки. Справи халупників, що виробляють кращі роди обуви для фабрик, не поладнано, але вони творять незначний процент шевців.

— **Незатверджений вибір президента м. Лодзі.** Міністр внутрішніх справ відмовив затвердження нового вибору Норберта Барліцького президентом міста Лодзі. Одночасно міністр покликав дотеперішнього тимчасового президента М. Ґодлєвського на тимчасового президента м. Лодзі.

— **Самогубство гімназиста.** В мешканні гімназійного професора Батовського в Більську Підляському застрілився з фльоберту Вітолд Мігуліна, учень VII. кл. гімн. Причина самогубства невідома.

— **Повінь.** Коло Бидгощи вилила Висла з допливом Брдою. Стан води у Брді при уйсті до Висли піднісся майже на 10 метрів над нормальний рівень. Вода заляла великі простори піль, городів а навіть людські оселі. Положення населення катастрофальне. Комунікація відбувається човнами. Вода перевернула багато телеграфічних стовпів. Не менше катастрофальна повінь є в келецькому воєвідстві, де води ріки Нідзіци і інших залили багато місцевостей та тисячі моргів орної землі.

— **Переміняють церкву на музей.** Як повідомляє совітська преса, церкву св. Ісаака в Ленінграді мають в найближчому часі перемінити на державний музей. В новому музеї буде окремий відділ, присвячений протирелігійній діяльности православного духовенства.

—o—

З кіна.

КІНО „ЕВРОПА": „ПОВОРОТ ДО ЖИТТЯ".

Матеріял наскрізь повістевий, не кіновий і щойно по двацяти хвилинах починає вас зацікавлювати сама тема, дуже поважна, проведена, наче психольоґічна студія. Два приятелі знають змалку дівчину Кітті, в якій обидва кохаються роками; вона відповідає їм тим самим рівним, радісним почуванням. Приходить війна — обидва мусять іти на фронт. Коли безпосередньо перед відїздом вона вибере одного з них, другий, як справжній друг, покаже по собі тільки радість. Але на фронті вирине в того другого сумнів: чи не зрадив його приятель своєї нареченої напередодні, бо був хтось, хто бачив його з якоюсь дівчиною в готелі. Війна робить прикрі несподіванки тим, що йдуть на фронт у надії вернутись здоровими і тим, що ждуть на поворот своїх найдорожчих. З війни вертається додому тільки один. Він має на совісти тяжку провину, з якої сповідається. Треба довшого часу, щоб він посмів знову вернутись до своєї Кітті, яку кохає. Не хочемо псувати глядачам приємности, коли вони підуть на цю фільму і тому не подаємо дальшого її змісту.

Це дуже добра драма із двома першорядними артистами Фредериком Марчем і Гербертом Маршалем, — драма наскрізь психольоґічна, знаменито переведена і на потіху всіх, що не люблять пускати на сеансі сліз надаремне: — з „геппі-ендом".

Дописи.

КОЛОМИЯ.

З товариського життя. Філія „Союзу Українок" в Коломиї поруч поважну організаційну й культурно-освітню працю, про яку вже нераз згадувалося на шпальтах „Діла", не занедбує також товариського життя. До доцільних її імпрез треба зачислити і карнавалові балі-маскаради, що їх уладжує товариство за почином своєї голови п. Г. Михайлюкової від кількох літ. Дня 6. п. м. відбулася така маскарадна забава (на цей раз на спілку з Пов. Союзом Кр. Р. Ш.), яку треба зачислити до найудатніших забав цього сезону. В гарно прибраній салі Щадничої Каси згуртувалася численна місцева й замісцева інтелігенція, одні як учасники забави на салі, другі, як глядачі на бальконі. А між гістьми до танку чимало гарних масок. Вибране жюрі мало досить клопоту при визначенню нагород і відзначень. Вкінці вирішено нагородити найбільш витадливі, а притім і найдешевші костюми. І так 1. нагороду признано Водній лілеї (п. Жукова), 2. Сніговій бабі (п. Т. Фалинська), 3. Білому котикові (п. О. Печерська); вирізнено 1. Питайний знак (п. Ґадзінську), 2. Китайку (п. Л. Синельку), 3. Рака (п. Новодворську). Але були ще й інші маски, які звертали на себе увагу, як Лицар XVII. ст. (п. Могильницька), Тубка Альое (п. Сальмова) і ін. З панів тільки один звився в костюмі гофрата пеївки Австрії. Видко, за мало в них охоти до костюмової забави. Пізно в ночі появилася й гумористична „одкошіана", в якій подано до відома всякі дотепні новини з балевої салі і запоза неї. Знаменито підготований, до дрібниць передуманий балевий механізм (у тому і буфет) працював справно до самого ранку. І все те відбувалося — без алькоголю (як і всі імпрези Ф. „Союзу Українок"). Подумати тільки, якби те все відбувалося — у власній салі!.. Скільки дорогого гроша залишилось би в рідній установі.

ХОДОРІВЩИНА.

З життя ходорівської землі. Дня 4. березня 1937 р. відбулося в Ходорові Повітове віче, скликане Повітовим Народнім Комітетом УНДО. На нараду в земельній і протикомуністичній справі прийшло приблизно 1.500 людей. Вічем проводив о. декан В. Сайкевич. Про земельну реформу реферував пос. Іван Заваликут. Протикомуністичний реферат виголосив п. Агатон Добрянський зі Львова. Реферати були змістові та річеві. По рефераті відбулась дискусія, у висліді якої ухвалено відомі протикольонізаційні та протикомуністичні резолюції. Громадяни були дуже вдоволені з скликання тієї наради, тому то й зложили подяку для УНДО на руки присутнього на салі посла д-р Корнила Троян, який і закінчив віче дуже палкою промовою. З національним гимном на устах присутні розійшлися.

Присилайте передплату!

СТАНИСЛАВІВ.

Заг. Збори Ремісничо-Промислової Бурси у Станиславові відбулись минулого тижня. Після уділення абсолюторії уступаючому виділові, вибрано новий виділ у такому складі: голова — дир. Снігурович, заступник голови — о. віцеректор Василик, секретар — дир. Слюсарчук, скарбник — Тихонюк, члени виділу — інж. Пристай, п. Головенко, п. Трач П., п. Мачуляк, п. Бермес і як заступники Жаровський та Боднар. До контрольної комісії ввійшли: дир. Мартинець, дир. Синишин і дир. Вісневський. Про працю й діяльність Ремісничо-Промислової Бурси напишемо ширше, щоб познайомити широкі кола громадянства з цею конечною і потрібною установою.

З відчитової салі. Минулої неділі відбулися два чергові реферати з циклю спомин[і]в про 1918—19 роки. Інж. В. Дутка відчитав надзвичайно цікаві спомини покійного Загайкевича про участь залізничників у визвольних змаганнях, а проф. І. Чепига говорив про виїзд галицької делегації до Києва на свято злуки 22. січня і про саме свято з усіми подробицями. Чергові реферати виголосять проф. Бойцун і п. Дуда. Публики, як звичайно на таких рефератах, дуже багато.

З життя „Р. Ш." у Станиславові. Минулої неділі в малій салі „Сокола" відбулись надзвичайні заг. збори кружка „Р. Ш." ім. М. Шашкевича, присвячені двом справам, а саме: 1) виборові чи пак доповненню старшини й 2) пересланні спадщинних прав до решти запису бл. п. А. Яковович кружкові ім. А. Яковович. Обі справи ухвалено позитивно. По короткому звіті голови д-ра І. Волинського а по уділенні старшині абсолюторії, вибрано нову старшину в такому складі: голова — пос. д-р І. Волинський, члени п-і Грушкевичева, д-р Бих, проф. Голембіовський, д-р Никифоряк, дир. Синишин, і дир. Петрицький, заступниками: проф. Домбровський, м-р Слюсарчук і м-р Литвинович. Контр. комісію вибрано у складі: дир. Вісневський, радн. Б. Дутка та п. Мазурок, їх заступниками: інж. Пиндус і п-і Ковальська. Опісля присутні рішили одноголосно передати решту спадщини по бл. п. А. Яковович кружкові ім. Покійної, що займається тими справами.

Коляда на „Р. Ш." у станиславівському повіті. Цьогорічна коляда на „Р. Ш." у Станиславові і станиславівському повіті випала вище від минулорічної і дала 2.190.14 зол.

Б. Л.

ЖИТТЄВІ МИГУНЦІ.

Що кому вільно.

„Приписи є на те, щоб їх не придержуватись" — сказав десь колись якийсь недисциплінований громадянин. І тому мабуть по сьогоднішній день вулиці нашого міста засмічені, як жидівська грайзлерия, а дротяні кошики на сміття так довго пишаються на ліхтарнях своєю непорочною чистотою, поки пяний шофер не переверне кошика з ліхтарнею.

Тому теж мабуть і на сходах камяниці „Просвіти", які ведуть до нашої редакції, повно недокурків, зате у скриньках із піском могли б бавитись навіть немовлята.

Але є ще приписи у нашому місті, які мають свою силу.

Возьмімо приписи, що нормують вуличний рух. Кожний хто бачить і чує, повинен іти вулицями праворуч, не зупиняючись по дорозі.

Звільнені від цього припису хіба мешканці тих вулиць, де замість хідників є рови і калабані, но і прохожі, що вертаються додому трохи пізніше, як усі ми, солідні громадяни.

Не обовязують теж ніякі писані й неписані приписи аматорів „корса" на вул. Леґіонів, де можна ходити правою і лівою стороною вулиці, серединою і впоперек, залежно від того, хто кого хоче зачіпити.

— — — — — —

Ось на Академічній вулиці стоять три елеґантні пані і гуторять. До них підходить сторож публичного ладу і безпеки.

— Proszę nie robić zbiegowiska. Rozejść się!

— ? ? ?

— Już!

Пані розходяться, „як віск од вогня".

— — — — —

Кільканацять секунд пізніше.

Поважно і маєстатично надходить пара: пан і собака. Ідуть. І раптом поплутався вуличний лад. Віч-на-віч представника ладу і безпеки пристанули оба. Пристанули, бо собака не читав приписів про чистоту і не бачив різниці між асфальтованою вулицею і хідником. Вулицею їздять авта... все-ж небезпека.

Зупинився на хвилинку і залишив по собі острівець. Юрба, що плила, мусіла відразу розділитись, щоб оминати цей „невтральний пояс", [illegible] стояв і дивився. Здавалось ось-ось підійде до власника собаки, яка виразно глузувала собі з нього і всіх прохожих. Але ні...

Видко щодо цієї провини є „прецеденси", Коли вийдете вранці на вулицю побачите, що те, що вільно собакам на чистому тротуарі, вільно людям тільки у двох місцях у цілому центрі Львова.

Чи не тому, що в нинішніх часах найкраще почуваються ті, які сходять на пси?

Гіякинт Брунька.

МОСТИЩИНА.

Прегарні овочі ідейної, муравлиної праці п-ства Бонків у Малнівській Волі. Назавжди залишиться у памяти селян милий спомин про ті недавні часи, коли під проводом перших працівників дир. Бонка Дмитра, управителя школи та його подруга п. Бронислави, що прибули до Малнівської Волі 1909 р. почалася оживлена праця в селі. Не зважаючи на ніякі перепони і не жалуючи вкладу енергії, витревало і послідовно вели вони розбудову організаційного життя від основ до останньої хвилини свого побуту в селі при кінці 1936 р. Муравлина праця припала саме їм, безіменним плугаторям, орати зарослий буряном запустілий переліг, щоб позбавити край темноти і невголі, якій товаришем був колись душпастир москвофіл. Свою молодість жертвували п-ство Бонки на те, щоб двигнути село на вищий щабель культури і добробуту, збудити і зміцнити національну свідомість і гордість та промостити шлях до найшляхотніших ідеалів нації. Поволи і постепенно розвивалося організаційне життя села, змагаючи до вищих форм і обхоплюючи нові його ділянки. Під умілою кермою п. Бонка виростає церковно-світський хор. Заснована чит. „Просвіти" проганяє зі села чит. Качковського. Кружок „Сільського Господаря" доводить до поступового господарства, а каса „Надія", сперта відразу на здорових фінансових фундаментах, виконує з успіхом своє завдання. Його подруга п. Бронислава не гайнує часу, але живо і темпераментно працювала між жіноцтвом. Навчала куховарства, як вести повіч у наглих випадках, відвідувала хворих, ратувала бідних. Гарячо пропаґувала народню ношу та навчала українських вишивок, що згодом покрили мережею ціле село, мали благородний вплив і на сусідні села. Повітовий показ українських вишивок закінчився першою нагородою для мозольної і відданої праці дорогої учительки. Так було до світової війни. По її закінченні дорогі учителі не відпочивали, хоч воєнна заверуха підкосила їх здоровля і створила нові умовини праці та інші погляди на світ і на життя. Бачимо їх безмежну самопосвяту сильної волі поставити на руїнах давнього чину пропамятного свідка поколінням на доказ, що нарід живе та своє їстнування значить ділами. Їх заслугою це збудування величавого Народнього Дому із салею до вистав (8 × 11 метрів) та відповідними кімнатами для усіх товариств у селі. Заснована кооп. „Базар" веде успішну боротьбу і видержує конкуренцію та кількаратні грабункові вломи. Відновлена каса організує та реалізує гасло дрібної ощадности. При читальні „Просвіти" повстає жіночий гурток і дорост молоді, аматорський кружок і смичкова орхестра, зложена є 10 шкільних хлопців. Дім читальні був для п-ства Бонків другим помешканням. Вони не знали відпочинку навіть підчас шкільних ферій. Бож крім ведення заснованих ними згаданих товариств дир. Бонк захопився працею в аматорському гуртку. Він сповняв свої обовязки немаче вояк на стійці, а його вірним товаришем була завсіди його подруга, відома широким колам громадянства. Вона полюбила цю працю до того ступня, що не зважаючи на ріжні клопоти сама брала діяльну участь у грі важливіших роль. Нічого дивного, що аматорський гурток здобув собі широкий розголос у цілій околиці і в м. Краківці, в якім вистава двох оперетток у супроводі власної орхестри, мала моральний і матеріяльний успіх. З правдивим признанням слід згадати про філянтропійність заслужених учителів та їхні жертвовані дари для читальні від початку аж до кінця. Тому то день, в якому відбулося прощання п-ства Бонків у по балеси виповненій салі, залишиться незабутнім для учасників цього свята. Три прощальні мови піднесли небуденні заслуги довголітних учителів, народніх працівників і найкращих дорадників. Зі сходом золотого сонця пропали їх востаннє члени читальні коло прибраної брами біля Народнього Дому, того найголовнішого свідка їхньої мозольної праці, получено з героїзмом духа. Хор заспівав „многая літа" і віз покотився по рівній дорозі зі села. Одначе не запили творчі сліди їхньої духової і матеріяльної праці, сліди 27-літньої ідейної посвяти для свого безталанного народу, з якого вийшли і зі світлом науки вернулись, подаючи помічну руку молодшим братам і сестрам. Память цих найдорожчих учителів передаватимуть вдячні селяни грядучим поколінням.

Учений.

—o—

Спорт.

УКРАЇНА — ЛІҐОВА ПОГОНЬ.

Перші цьогорічні футболеві змагання України відбудуться в неділю 14. ц. м. на грищі Погоні. Гратиме наша одинацятка з ліґовою дружиною Погоні. Змагання заповідаються дуже цікаво, бо обі дружини тренували інтенсивно цілу зиму й відбули відповідну заправу. Україна випробує на цих змаганнях кількох нових змагунів. На помочі гратиме Гошовський, який уже вилічив свою ногу і Романець, давній заложник Сяну. Революційно заповідається у нападі Боґурад.

Догідна полуднева пора і найкращі склади обох дружин повинні притягнути якнайбільшу скількість глядачів. Змагання відбудуться без огляду на погоду.

—o—

На українських безробітних

ЗЛОЖИЛИ:

Виказ VIII.

Преосв. Будка 7, Центросоюз 50, Укр. К. Б. Рава Руська 15, Службовики РСУК за січень 91.75, Коцур Іван Варшава 5, РСУК за січень 25, РСУК за лютий 91.75, Кліш Надя 1, Д-р Подолинський 0.50, Антонович Ірина 1, Д-р Бурачинський 2, Бурачинський Андрій 1, Д-р Бабій Володимир 1, Ґалемей Петро 1, Ґалемей Петро 2, Плавка товарами 7.60, Центросоюз, масарня, товар. 1.10, о. Іван Нехай 3, Ковалів — пів бочки капусти, Фабрика „Деліра" 5, Д-р Дроздовський 4, о. Шкварок Тухля 1, Микола Свій 1.50, Т-во „Воля" 10, Таранько Мих. 0.50, Вол. Назаревич 0.50, Т-во „Дністер" 10, Службовики Т-ва „Карпатія" 6, Службовики Центробанку 18, посол Кузьмович 2, пос. Троян 1, пос. Заваликут 1, посол Зиновій Пеленський 1, посол Величкович 2, посол Целевич 2, Урядовці „Сільського Господаря" 3, Д-р Іван Німчук 1, Галайчук Богдан 1, М-р Хомик Михайло 0.50, Д-р Біляк 2, Іванович 0.50, Берик О. 2, Олексин Р. 0.50, П. Стельмах 2, сенатор Децикевич 3, П-во Мороз 0.50, Службовики Народньої Торговлі 40, Службовики Земельного Банку 101.10, Інж. Ришевський 5, Панкевич Мих. 0.17, Д-р Евген Гвоздецький 2, Д-р М. Волошин 5, Мих. Білоус 2, Дир. Шепарович 5, Дир. Радловський 5, Дир. Мартюк 4, Вербицький 2, Волковський 1, Інж. Сербин 0.50, Дир. Ступницький 1.20, Клевак Вол. 0.50, Рудик Захар 1, Роїк Олексій 1, Каморовський Орест 0.50, Кооп. „Рідна Школа" 2, Гаталик Мих. 0.50, Секета Роман 0.50, Гумецький Вол. 1.50, Д-р Юзич 1, Олексин Іван 1, Рутковський Зенон 1, Д-р С. Дмоховський 2, Д-р К. Паньківський 1, Сальомея Матієва 1.50, Проф. Сітницький 1, Круг Ліза 1, Д-р Мудрий 10, Боднарович 1, Гумецький Вол. 1.50, Паньків Вол. 4, Ф-ма „Альое" 5, Народня Лічниця, Д-р Остап Приймa, д-р В. Микитюк — лікування.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

КАЛУШ:
14. III. Шаріка.
15. III. Муж двох жінок.
16. III. Чорногора в огні (Довбуш).
17. III. Вій.
18. III. Шелалут.
З Калуша їде театр до Станиславова. Дня 20. III. в суботу вистави театр оперету Я. Барнича „Шаріка“. Білети можна вже набувати в Українській Книгарні.

Український Театр „Заграва“.

ДЕЛЯТИН:
12. III. Тарас Шевченко.
13. III. Тарас Шевченко.
НАДВІРНА.
14. III. „Тарас Шевченко“.
СТАНИСЛАВІВ:
15. III. „Тарас Шевченко“.
16. III. „Тарас Шевченко“.
17. III. „Мурахлі“.
18. III. „Земля“ Стефаника (академія).

Великий Театр:

Пятниця, 12. III. год. 8. веч. „Мадам Батерфляй“ опера.
Субота, 13. III. год. 7.30 веч. „Мадам сан Жен“ з Іриною Айхлеріввою.
Неділя, 14. III. год. 3.30 попол. „Мадам сан Жен“ з Іриною Айхлеріввою. Год. 8. веч. „Отрашний двір“ опера.

Кіна.

АПОЛЬО: „Пісня її мами“ з Мартою Еґерт.
АТЛЯНТИК: „Непотріб“.
ВАНДА: „Родина Ротшільдів“, „Напад на Конго“.
ҐРАЖИНА: „Маєрлінґ“.
ЕВРОПА: „Поворот до життя“.
КАСІНО: „Втеча Таркана“ з Джоном Вайсмілером.
КОПЕРНИК: „Шаржа легкої бриґади“ (Кримський орел).
МАРУСЕНЬКА: „Шаржа легкої бриґади“ (Кримський орел).
МЕТРО: „Месник“ („Робін Гуд із Ельдорадо“) Вернер Бакстер.
МІРАЖ: „Графиня Маріца“ із Секе Сакалем, „Льовка“ з Францішкою Ґаль.
МУЗА: „Антін Адвера“.
ПАКС: „Малий моряк“.
ПАЛЯС: „Пісеньмар Відня“ із Секе Сакалем.
ПАН: „Сильветка“.
РАЙ: „Буде краще“ із Щепком і Тонькою.
СВІТ: „Ловець пригод“, „Малі герої“.
СТИЛЕВЕ: „Не цілуй у хіні“, ревія „Держи фасон“.
ТОН: Фліп і Флап „Циганське дівча“.
УТІХА: „Грішник мимоволі“, ревія „Кожну можна купити“.
ХИМЕРА: „Моя зіронька“ з Шерлі Темпль; „Герой“ з Волесом Бері.

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5.)
„Єгипет“.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 12. березня 1937.

Берлін (357) 14.45 Розривкова музика, 19.20 Смичк. квартет а-моль Макса Трапа, 19.45 Вечірній гомін, 22.30 Легка й танк. музика. **Білгород** (437) 18.00 Пісеньки, 18.30 Арії, 20.00, 21.00, 22.20 Концерт. **Братислава** (299) 19.00 Словацькі популярні пісні, 19.25 Двожакові пісні. **Будапешт** (550) 12.05 Концерт військ. орх., 13.30 Циг. музика, 18.00 Форт. реситаль, 19.00 Концерт дуету, 19.50, 20.00 Концерт гітариста, 22.05 Сальон. музика. **Відень** (507) 15.45 Авд. для жінок, 17.05 Для дітей, 17.30 Хор, 19.30, 20.00, 21.00 „Два стрільці“ оп. Льорціґа, 21.30, 22.20 Танк. музика. **Гамбурґ** (332) 20.10, 21.00 „Цирульник із Баґдаду“ оп. Корнеліюса. **Дайтшляндзендер** (1571) 10.50 Для дітей, 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Молодь співає, 18.30 Гутірка про китайський театр. **Кошиці** (259) 18.00 Для Закарпаття. **Ліль** (247) 21.30, 22.00, 23.00 Вечір опер Де Фаля: 1) „Ля віда бреве“, 2) „Лямур сорсьє“; **Міляно** (369) 16.00 Віол. реситаль Е. Фаєрмана, 19.00 Розр. музика, 20.40 Легка музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт. **Мінхен** (405) 13.15 Розр. концерт, 16.50 Камер. музика, 19.00 Віллі Райхерт і віденська легка музика, 20.10, 21.00 „Одісей“ ком. опера Брандт-Буса. **Прага** (470) 15.40 Концерт церк. музики, 17.10 Квартет ч. 1 б-дур Сука, 20.45, 21.00 Симф. концерт. **Радіо Парі** (1648) 13.15, 14.30 Розр. концерт симф. орх., 14.15 Спів. реситаль, 15.30 Симф. концерт із Кан, 18.15, 19.00 „Пур амур д' ін фем“ ком. Кальдерона, 19.30 Камер. концерт. 21.45, 22.00 Вечір пісеньмарів. **Рим** (421) 17.15 Сопран і дорт., 21.00, 22.00 „Квартето ваґабондо“ оп. Пєтрія.

Субота, 13. березня 1937.

Берлін (357) 15.30 Весела вокальна авдиція, 19.15 Смичк. тріо Ґ-моль Берґера, 20.10, 21.00 Веселий вок.-муз. концерт. **Білгород** (437) 18.00 Популярні мельодії, 18.30 Ріжні пісеньки, 22.20 Пісеньки. **Будапешт** (550) 12.05 Віольончеля, 17.30, 18.00, 19.00 Сальон. музика, 21.50 Орх. концерт. **Відень** (507) 16.20 Хор, 19.25 Веселі пісні, вок. квартет, 20.00, 21.00 Наддунайська валка, вес. муз. ревія, 22.20 Форт. реситаль Еґ. Петрі. **Дайтшляндзендер** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 16.00 Веселе пополудне, 18.00 Нар. пісні й танки у вик. камер. хору. **Кошиці** (259) 18.30, 18.00 Для Закарпаття. **Міляно** (369) 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Дибук“ оп. Льодовіка Роккі. **Мінхен** (405) 12.00, 13.15 Веселий концерт, 19.40 Ісляндські танки Лайфса, форт., 20.10 Концерт військ. орх., 21.00 Великий концерт бажань, 22.30 Танкова музика. **Прага** (470) 14.30, 15.00 „Вільний стрілець“ оп. Вебера (трансм. з німецького театру), 19.15 Легка музика, 22.35 Танк. музика. **Радіо Парі** (1648) 14.15 Пісеньки, 16.45 Пісеньки та монологи, 17.00 Відчит про Гоголя, 17.30 „Фрідолен о пе де Фе“ опера Міоля, 18.00 Танк. музика, 21.00 Форт. реситаль, 21.45 Орх. концерт. **Рим** (421) 17.15 Танк. музика, 20.40 Легка музика, 21.00 Комедія, 21.30, 22.00 Скрипка (Аріґо Серато), форт. А. Сальто, 22.45 Концерт хору.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 12. березня 1937.

6.30 Ранішня авдиція, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Для старших дітей: Веселі пригорішки, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Концерт орх. мандолістів, 12.40 Полудневий денник, 12.50 Перед святами на селі, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Реклямовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Львів. молодь перед мікрофоном: Прогулька, 15.55 Туристичний інформатор, 16.00 Програма на завтра, 16.05 З доби клявесину, гр. пл., 16.15 Гутірка з хорими, 16.30 Музика з гр. пл., 17.00 Фейл.: Із сітями на море, 17.15 Шуберт: Тріо ес-дур, оп. 100, скрипка, віол., форт.; 17.50 Говорена енциклопедія, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10, 18.16 Спортові порадник, 18.20 Нічліг у захисті, 18.30 Р. Штравс: Інтермецо, гр. пл., 18.40 Вовки вчаться гутірка, 18.50 Лісові новини, 19.00 „Еміґрант“ фрагм. з новелі Чесл. Страшевича: „Місячний горб“, 19.20 Авд.: З піснею по краю, 19.45 Про інструменти симф. орхестри, 20.00 III. Міжнар. конкурс ім. Шопена; у перерві в год. 20.45 Вечірній денник. Актуальна гутірка, 22.00 „Жіночі примхи“ скеч на осн. Курта Графа, 22.15 Мала орхестра; у перерві в год. 22.55 Останні вістки.

Субота, 13. березня 1937.

6.30 Ранішня авдиція, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Співаймо пісеньки, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Мусорґський, з гр. пл., 12.40 Полудневий денник, 12.50 Хліборобська скрипка, 14.30 Весела авдиція для дітей: „Антось Хвалько“, Юр. Тепа, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Реклямовий концерт, 15.30 Наша програма, 15.35 Ріжні пісеньки, з гр. пл., 15.50 Гутірка про моди, 16.00 Програма на завтра, 16.05 Легка музика з гр. пл., 16.15 Із творів Адольфа Адама, орх., 17.00 Концерт солістів, форт., спів, 17.50 Огляд видань, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10, 18.15 Спортові вістки, 18.20 Господарський: Органи, з гр. пл., 18.35 Львівський актуальний фейлетон, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Гутірка про Шлеськ (фрагм. із Софії Коссак, Морціньк, Голлвичінської), 19.30 Весна в Італії, муз. авд. з участю орх. мандолістів і солістів, 20.30 Поетичні новини, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Концерт симф. орх., Тад. Лучай спів, 22.00 „Лікар під ножем“ антольоґія сатиричних текстів, 22.30 Танкові мельодії, мала орх., Зд. Ґужинський спів; у перерві в год. 22.55 Останні вістки.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельги бельг. 89.18, 88.75, Доляри американські 5.28·50, 5.26·00, доляри канад. 5.28.00—5.25·50, Фльорени гол. 289.40—287·70, Франки фр. 24.16—24.02, Франки швайцарські 120·70—119.90, Фунти англ. 25.84—25·68, Гульдени данц. 100.20—99·80. Корони ч. 16.60—15.80. Кор. дан. 115·34—114.50. Кор. норв. 129.88—128.90, Корони шв. 133.28—132.30, Ліри італ. 24.20 — 23.70, Марки фін. 11.42—11.00, Марки нім. 124·00—120·00, Шил. австр. 96.00—95.00. Марки нім. срібні 133, 129.

Акції.

Банк Польський 100·00, Цукор 30·00. Вугіль 20·00, 21·00, Лільпоп 13·50, 13·90, 13·60, Островець 30·00, Стараховичі 34·00 Габербуш 36·50.
Тенденція слабша.

Папери.

3 поз. інвест. 1. ем. 64.75, серія непот., 3 проц. поз. інв. 2 ем. не нотована, 5 пр., поз. кон. 54.75, 54.30, 5 проц. поз. жел. 52·25, 53·50, 6 проц. поз. дол. 47·75, купон 48·80, 4 проц. пр. дол. 45·50, 45·75, 46·00, 7 стабіл. 361·00, купон 70·88, 4 проц. поз. консол. 52.63, 52.38, 49·75 50·25.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що від дня 11 березня ц. р. кооперативам платить за льоко Львів:

1 кг. масла десерового бльок. без опакування	2.95 зол
1 кг. масла десеров. бочкове включно з бочк. опакуван.	3.00 „
1 кг. масла експ. платить з експ. опакув. включно дефінітивно	3·00 „
молоко від 11. I. ц. р. . .	0.16—0.17 „
копа яєць	3.30 „

Тенденція на масло та молоко сильна, на яйця попит оживлений.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 11. III. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С.“ у Львові, (пл. Більчевського ч. 5) такі ціни:

Індички І. кл., добре умясцені, повногруді товсті	1.45 зол.
Індики І. кл., добре умясцені, повногруді товсті	1.20 „
Курки молоді І. кл. товсті без напливу на ногах від 1.80 кг. вгору	1.30 „
Качки товщені І. кл. щойно від 1.80 кг. вгору	1.35 „

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

Оповістки.

X. Загальні Збори Союзу українських власників реальностей у Львові відбудуться в неділю, дня 21. березня 1937 р. в годині 11-ій рано в домівці Товариства в Ринку ч. 10. II. п. Порядок нарад: 1. Отворення Зборів; 2. Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів. 3. Звіт секретаря. 4. Звіт скарбника. 5. Звіт Провірної Комісії. 6. Вибір голови, членів Виділу, їх заступників, мирового суду і Контрольної Комісії. 7. Ухвалення висоти членських вкладок. 8. Реферат в справах податкових. 9. Внески і запити. На випадок браку комплету вимаганого статутом Загальні Збори відбудуться того ж дня в годині 12-ій з тим самим порядком нарад. — За Виділ: **Юліян Русин**, голова; **І. Олексин**, секретар.

Кооператива „Народний Дім“, Лісно, зложила через Адм. „Діла“ зол. 50.— на такі ціли: Гол. Т-во „Просвіта“ зол. 10.— Укр. Інваліди зол. 10.—, шпиталь ім. Шептицького зол. 10.—, Т-во „Сила“ для безробітних зол. 10.—, Т-во „Лемківська Стипендія“ зол. 10.—.

На безробітних зложив через Адм. „Діла“ о. Іван Яросевич, Райське, 3 зол.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ВДОВИЦЯ по священнику, 45-літня, метка, працьовита, солідна, визнається дуже добре на всіх ділянках домашнього господарства і куховарстві, шиттю біля охотно прийме місце в домі самітного священника або катехита. Може теж управляти бурсою. Зголошення прошу слати до Адміністрації „Діла“ під „Солідна праця“. 391 2—2

ОГОЛОШЕННЯ.

Звичайні Заг. Збори Видавничої Спілки „ДІЛО“

кооперативи з обм. відпов. у Львові, відбудуться дня 29. березня 1937 р. в год. 16. в льокалі Редакції „Діла“, Ринок 10, з таким порядком нарад:

1) Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів.
2) Звідомлення завідуючих органів з діяльности за рік 1935 і 1936 та звіт з переведеної ревізії. 3) Звіт Контрольної Комісії, затвердження білянсу й уділення абсолюторії.
4) Розділ чистого зиску.
5) Вибір 3 членів Надзірної Ради і заступників.
6) Вибір Контрольної Комісії.
7) Затвердження прелім. будженту на 1937 рік.
8) Визначення найвищої квоти зобовязань кооперативи і визначення найвищого кредиту для одного члена.
9) Внески й запити.
Річні замкнення і білянс виложені в льокалі кооперативи для перегляду членам. Надзірна Рада.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . . . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . . . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по . . . зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок 10.